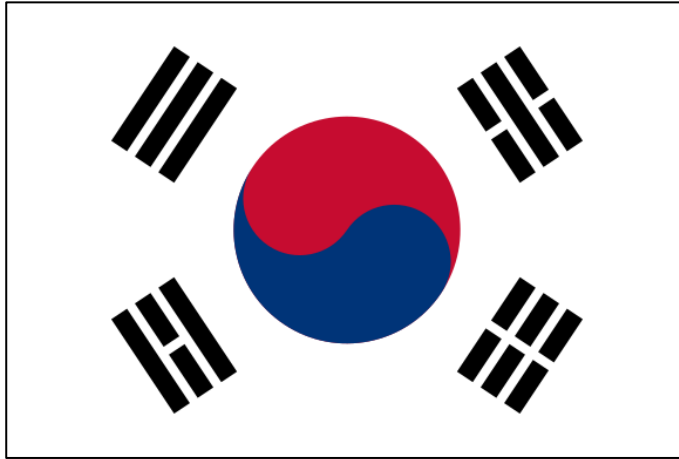
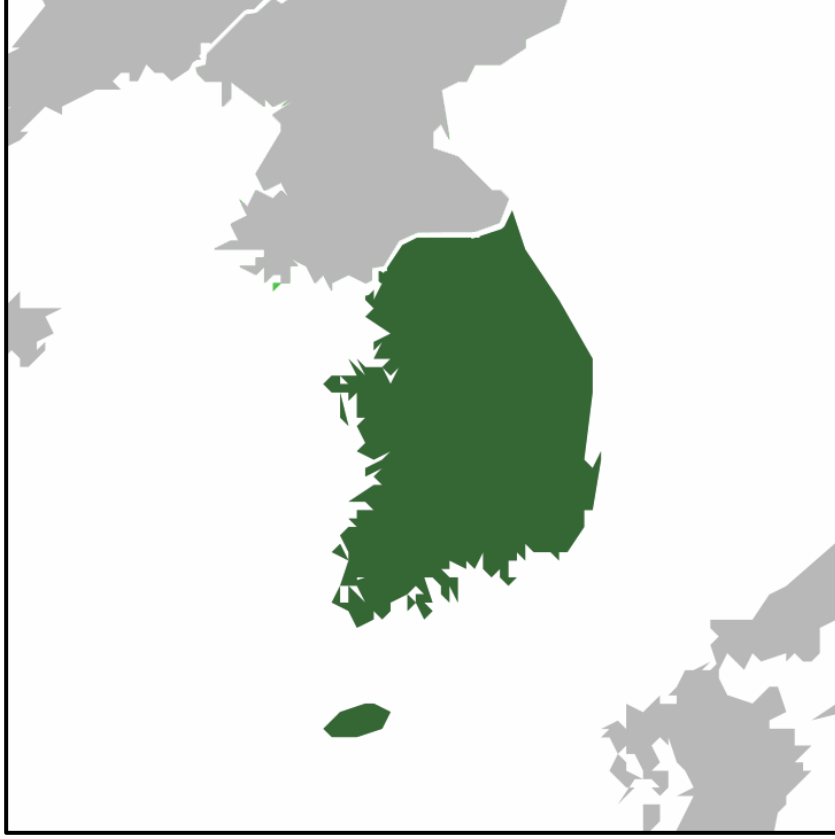

GÜNEY KORE HEDEF PAZAR ÜLKE ANALİZİ

TİM

Ekonomik Arařtırmalar Merkezi

İçindekiler

Tablolar.....	3
Simge ve Kısaltmalar	5
1. Güney Kore'ye İlişkin Temel Bilgiler, Güney Kore-Türkiye İlişkileri ve Güney Kore'de İdari Bölgeler.....	6
1.1. Güney Kore İle İlgili Makroekonomik Göstergeler	9
1.2. Güney Kore'ye Yapılan Doğrudan Yabancı Yatırımlar (DYY).....	13
2. Güney Kore ile Türkiye Arasındaki Dış Ticarete Genel Bakış.....	15
2.1. Güney Kore'nin Dünyadan İthalatı	15
2.2. Güney Kore'nin Türkiye'den İthalatı	21
2.3. Türkiye'nin Dünyadan İthalatı	27
2.4. Türkiye'nin Güney Kore'den İthalatı	32
3. Güney Kore ve Türkiye Dış Ticaretinde RCA Analizi	37
3.1. Çalışmanın Metodolojisi.....	37
3.2. Bulgular ve Analiz	39
4. Güney Kore ile Türkiye arasındaki STA.....	49
4.1. Türkiye'nin Güney Kore'den İthalatında Uyguladığı Vergi Oranları	50
4.2. Güney Kore'nin Türkiye'ye Uyguladığı Gümrük Vergi Oranları.....	54
4.3. Güney Kore ile Türkiye Arasındaki STA	58
EK—Türkiye ve Güney Arasında İmzalanan STA.....	63
Kaynakça.....	65

Tablolar

Tablo 1. Güney Kore İle İlgili Faydalı Bilgiler	7
Tablo 2 Güney Kore Büyükelçiliğinin Tatil Olduğu Günler	8
Tablo 3. Güney Kore İle İlgili Makroekonomik Göstergeler	12
Tablo 4. Güney Kore Bölgelerine Göre Nüfus (2008-2017).....	13
Tablo 5. Yıllara Göre Güney Kore'ye Yapılan Doğrudan Yabancı Yatırımlar (DYY, milyon \$)	14
Tablo 6. Güney Kore'nin Dünyadan İthalat Yaptığı Ülkeler (2018, 1.000 \$)	15
Tablo 7. Güney Kore'nin En Çok İthalat Yaptığı İlk 10 Ülke	16
Tablo 8 Güney Kore'nin Dünyadan İthal Ettiği Ürünler (2018, 1.000 \$).....	17
Tablo 9. Güney Kore'nin En Çok İthalat Yaptığı İlk 10 Ürün (6'lı GTİP kod).....	18
Tablo 10. Tablo 9'da yer alan 6'lı GTİP kodlu ürünlerin açıklamaları.....	18
Tablo 11. Güney Kore'nin Dünyadan Yaptığı İthalatın Ürün Gruplarına Göre Kırılımları (2018, 1.000 \$)	19
Tablo 12. Güney Kore'nin Dünyadan Yaptığı İthalatın TİM Sektör Sınıflamasına Göre Dağılımı (2012- 2018, milyar \$)	20
Tablo 13. Güney Kore, Türkiye ve Dünya Ticaretine Genel Bakış	21
Tablo 14. Güney Kore'nin Türkiye'den İthal Ettiği Ürünler (2018, 1.000 \$).....	22
Tablo 15. Güney Kore'nin 2012-2018 döneminde Türkiye'den en çok ithalatını yaptığı ilk 10 ürün (6'lı GTİP kod)	22
Tablo 16. Tablo 15'da yer alan 6'lı GTİP kodlu ürünlerin açıklamaları	23
Tablo 17. Güney Kore'nin Dünyadan İthal Ettiği 5.085 Ürünün Sektörel Dağılımı(2018, milyar \$)	26
Tablo 18. Türkiye'nin Dünyadan İthalat Yaptığı Ülkeler (2018, 1.000 \$).....	27
Tablo 19. Türkiye'nin En Çok İthalat Yaptığı İlk 10 Ülke	28
Tablo 20 Türkiye'nin Dünyadan İthal Ettiği Ürünler (2018, 1.000 \$.....	28
Tablo 21. Türkiye'nin En Çok İthalat Yaptığı İlk 10 Ürün (6'lı GTİP kod).....	29
Tablo 22. Tablo 21'de yer alan 6'lı GTİP kodlu ürünlerin açıklamalar	30
Tablo 23. Türkiye'nin Dünyadan Yaptığı İthalatın TİM Sektör Sınıflamasına Göre Dağılımı (2012-2018, milyar \$)	31
Tablo 24. Türkiye'nin Güney Kore'den ithalatı (2018, 1000 \$)	33
Tablo 25. Türkiye'nin Güney Kore'den En Çok İthalatını Yaptığı İlk 10 Ürün (6'lı GTİP kod)	34
Tablo 26. Tablo 25'da yer alan 6'lı GTİP kodlu ürünlerin açıklamaları	34
Tablo 27. Yıllara Göre Türkiye'nin Güney Kore'den İthalatının Sektörel Kırılımı (2012-2018, 1.000 \$).36	
Tablo 28. Güney Kore'nin Türkiye'den İthal Ettiği 1.471 Ürünün Analizi.....	40
Tablo 29. Güney Kore İle Türkiye Arasında Ticarete Konu Olabilecek RCA Değeri 1 ve Üzerinde Olan 1.468 Ürünün Analizi	41
Tablo 30. Filtreleme Sonucu Güney Kore İle Türkiye Arasında Ticarete Konu Olabilecek RCA Değeri 1 ve Üzerinde Olan 288 Ürünün Analizi	43
Tablo 31. Türkiye'nin Rekabet Üstünlüğüne Sahip Olduğu Ancak Güney Kore Pazarında Hiç Yer Almadığı 488 Ürünün Sektörel Dağılımı ve Güney Kore'nin Dünyadan Yaptığı İthalat (1.000 \$).....	44
Tablo 32. Türkiye'nin Rekabet Üstünlüğüne Sahip Olduğu ve Güney Kore'nin Türkiye'den ithalatında pazar payı %0-1 aralığında olan 116 ürünün sektörel dağılımı	46
Tablo 33. Türkiye'nin Rekabet Üstünlüğüne Sahip Olduğu ve Güney Kore'nin Türkiye'den ithalatında pazar payı %1-5 aralığında olan 104 ürünün sektörel dağılımı	47
Tablo 34. Türkiye'nin Rekabet Üstünlüğüne Sahip Olduğu ve Güney Kore'nin Türkiye'den ithalatında pazar payı %5'den büyük olan 68 ürünün sektörel dağılımı	48
Tablo 35. Türkiye'nin Güney Kore'den İthalatı (milyon \$)	51

Tablo 36. Türkiye'nin Güney Kore'den Gümrük Vergisi Uyguladığı Ürünlere Göre İthalat (2018, milyon \$)	52
Tablo 37. Türkiye'nin Güney Kore'den ithalatının yıllara göre TİM sektörel sınıflamasına göre dağılımı milyon \$).....	53
Tablo 38. Türkiye ile Güney Kore Arasındaki Dış Ticaret (1.000 \$, 2018)	54
Tablo 39. Güney Kore'nin Türk İhraç Ürünlerine En Fazla ve En Az Vergi Uyguladığı Ürünler (2018) ...	56
Tablo 40. Güney Kore'nin Türkiye'ye karşı sektörel bazda uyguladığı eşdeğer ad valorem tarifeleri (2018)	57
Tablo 41. Kore Cumhuriyeti tarafından Türkiye'ye uygulanan eşdeğer ad valorem gümrük tarifeleri .	58
Tablo 42. Güney Kore'nin STA kapsamında yıllara göre indirim gideceği ürün sayıları	59
Tablo 43. STA öncesi ve Sonrası Güney Kore'nin Türkiye'den İthal Ettiği Ürünlerde Uyguladığı Ortalama Gümrük Vergisi Oranları ile Gümrük Vergisi Uyguladığı Ürün Sayıları.....	60
Tablo 44. STA öncesi ve Sonrası Güney Kore'nin Türkiye'den İthal Ettiği Ürünlerde Gümrük Vergisi Uyguladığı Ürün Sayıları ve İthalatı	62

Simge ve Kısaltmalar

\$: ABD doları

AB: Avrupa Birliği

BM: Birleşmiş Milletler

DYY: Doğrudan Yabancı Yatırım

G7: ABD, Almanya, Birleşik Krallık, Fransa, Güney Kore, Japonya ve Kanada gibi en gelişmiş 7 ülkenin oluşturduğu grup

GSYH: Gayrisafi Yurt İçi Hasıla

GTİP: Gümrük Tarife İstatistik Pozisyon

HS: Harmonized System (Armonize Sistem/ GTİP)

IMF: Uluslararası Para Fonu (International Monetary Fund)

ITC: International Trade Centre (Uluslararası Ticaret Merkezi)

KBDMG: Kişi Başına Düşen Milli Gelir

NUTS: Nomenclature of Territorial Units for Statistics (İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması, İBBS)

OECD: The Organisation for Economic Co-operation and Development (Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü)

TİM: Türkiye İhracatçılar Meclisi

T.C. : Türkiye Cumhuriyeti

TOBB: Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği

UNCTAD: United Nations Conference on Trade and Development (Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı)

WEF: World Economic Forum (Dünya Ekonomik Forumu)

1. Güney Kore'ye İlişkin Temel Bilgiler, Güney Kore-Türkiye İlişkileri ve Güney Kore'de İdari Bölgeler

Asya-pasifik bölgesinde yer alan Güney Kore (resmi adıyla Kore Cumhuriyeti), özellikle son 30 yılda önemli reformlarla ekonomik büyüklüğünü hızla artırmış ve gerek Türkiye ile dış ticaret hacmini yükseltmiş olması itibariyle önemli bir dış ticaret ortağımız olurken gerekse diğer ülkelerle dış ticaret hacmini arttırmış olması nedeni ile ihracatçılarımız için yüksek potansiyeli olan hedef pazar ülke konumuna gelmiştir.

Türkiye ile Güney Kore arasındaki siyasi ilişkiler, Kore Cumhuriyeti'nin 11 Ağustos 1949 tarihinde Türkiye Cumhuriyeti tarafından resmen tanınmasıyla başlamış, Kore Savaşı'na katılmamız ile siyasi ve ekonomik ilişkilerimiz pekiştirilmiştir. 2012 yılında ise ilişkilerimiz stratejik ortaklık seviyesine yükseltilmiş, düzenli ve karşılıklı üst düzey ziyaretlerle de geliştirilmektedir.

T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü verilerine göre 2019 yılı haziran ayı itibarı ile Türkiye'de faaliyette bulunan Güney Kore sermayeli 366 şirket bulunmaktadır. Bu şirketlerin faaliyetlerini inşaat, motorlu taşıtlar ve turizm sektörlerinde yoğunlaştırdıkları görülmektedir.

TOBB sanayi veri tabanına göre Türkiye'de 1.028 imalatçı yabancı sermayeli firma bulunurken bunların 26 tanesini Güney Koreli firmalar oluşturmaktadır. Yabancı sermayeli imalatçı firmalar 2018 yılında 1.453 kapasite kullanım raporu alırken bunların 32 tanesini Güney Koreli imalatçı firmalar almıştır.

Güney Kore 2018 yılı verilerine göre 1,62 trilyon dolarlık GSYH ile dünyanın 12. büyük ekonomisi olurken 51,6 milyon nüfusu¹ ile de dünyanın en kalabalık 27. ülkesi olmuştur. Gerçekleştiği 605,2 milyar dolarlık ihracatı ile 2018 yılında dünyada en çok ihracat yapan 5.ülke olan Güney Kore 535,2 milyar dolarlık ithalatı ile dünyada en çok ithalat yapan 8. ülke olarak Türk ihracatçıları için de önemli bir pazar olarak kendini göstermektedir. Güney Kore 2018 yılında dünyadan yaptığı toplam ithalatın yaklaşık %0,22'sine denk gelen 1,2 milyar dolarlık ithalatını Türkiye'den yapmıştır. Güney Kore'nin yüksek ticaret potansiyeline sahip olmasına ve Türkiye ile imzaladığı STA'na rağmen Türkiye'nin en çok ithalat yaptığı 45. ülke olması Türk ihracatçılarına bu pazarda daha kat edebilecekleri çok yolun olduğunu göstermektedir.

Bu rapor ihracatçılarımıza Güney Kore pazarından daha çok pay almaları için yol göstermesi

¹ BM projeksiyonuna göre Güney Kore nüfusu 2050 yılında azalarak 46,8 milyona gerileyecektir. Türk ihracatçılarının demografideki bu değişimi de düşünmede fayda görülmektedir.

amacı ile hazırlanmıştır.

Güney Kore'nin idari bölümlenmesini açıklamadan önce, ülkenin idari yapısının karmaşık olduğunu ve tüm idari birimler arasında hiyerarşi bulunmadığını ifade etmek gerekmektedir. Güney Kore'de üst yapılanma olarak 7 idari bölge (Düzyey 2) bulunmaktadır. Bu bölgeler; KR01: Capital Region (KR), KR02: Gyeongnam Region, KR03: Gyeongbuk Region, KR04: Jeolla Region, KR05: Chungcheong Region, KR06: Gangwon Region ve KR07: Jeju. Güney Kore'de ayrıca 17 Düzyey 3 bölgesi (il) bulunduğu söylenebilir. Bu bölgeler; Seoul, Busan, Daegu, Incheon, Gwangju, Daejeon, Ulsan, Sejong, Gyeonggi, Gangwon, Chungbuk, Chungnam, Jeonbuk, Jeonnam, Gyeongbuk, Gyeongnam ve Jeju (OECD, 2019) .

Güney Kore'de Jeju adında bir özel eyalet, Sejong adında bir özerk metropol şehir bulunmaktadır. Güney Kore'de şehirlerden altısı (Busan, Daegu, Daejeon, Gwangju, Incheon ve Ulsan) metropol şehir statüsü taşımaktayken, başkent Seul de mega şehir statüsüne sahiptir **Tablo 1**'de ihracatçılarımız için Güney Kore ile ilgili faydalı olunabileceği düşünölen bazı bilgiler görölmektedir.

Tablo 1. Güney Kore İle İlgili Faydalı Bilgiler

Ülke Adı	Güney Kore Cumhuriyeti
Kuruluş Tarihi	15 Ağustos 1948
Yönetim Biçimi	Başkanlık tipi demokrasi
Resmi Dili	Korece
Devlet Başkanı	Moon Jae-in
Başbakan	Lee Nak-yeon
İller	North Chungcheong, South Chungcheong, Gangwon, Gyeonggi, North Gyeongsang, South Gyeongsang, North Jeolla, South Jeolla, Jeju özel özerk bölgesi.
Bağımsız Bölgeler	Jeju, Seyong.
Başlıca Önemli Şehirler	Busan, Daegu, Daejeon, Incheon, Seul ve Suwon.
Bayrak	Beyaz zemin üzerine yerleştirilmiş olan mavi ve kırmızı renklerinden oluşan yin-yang sembolü ve bu sembolün çevresin (4 köşesine) düzgün bir şekilde yerleştirilmiş olan kesikli-kesiksiz çizgilerden meydana gelmektedir.
Plaka Kodu	ROK
Telefon Kodu	(+) 82
Türkiye'nin Güney Kore Büyökelçisi	Durmuş Ersin Erçin/+82 2 3780 1600/ embassy.seoul@mfa.gov.tr
Seul Ticaret Müşavirliği	Muhammet Alper Atilla/ +82 2 / 794 13 82
Güney Kore'nin Türkiye Büyökelçisi	Hong-ghi CHOI/ +903124684822 / 21 / 23

Kaynak: (T.C. Ticaret Bakanlığı, 2019)

Tablo 2'de Güney Kore'nin Ankara Büyökelçiliğinin tatil olduğu günler görölmektedir. Tablodaki tarihler içinde Türkiye'deki resmi tatillerin dışındaki tarihlerde de Güney Kore'de resmi tatil olduğunu göz önünde bulundurmada fayda vardır.

Tablo 2 Güney Kore Büyükelçiliğinin Tatil Olduğu Günler

Tarih	İsim	Yerel İsim
1.1.2019	Yeni yıl	Seollal
1.3.2019	Bağımsızlık Hareketi Günü	Samil Bağımsızlık Hareketi
5.4.2019	Ağaç Günü	Sikmogil
5.5.2019	Çocuk Bayramı	Eorini
22.5.2019	Buda Doğum Günü	Seokga Tansinil
4.6.2019	Ramazan Bayramı 1. Gün	-
5.6.2019	Ramazan Bayramı 2. Gün	-
6.6.2019	Anma Günü/Ram. Bay. 3.Gün	-
17.7.2019	Anayasa Günü	Jeheonjeol
11.8.2019	Kurban Bayramı 1. Gün	-
12.8.2019	Kurban Bayramı 2. Gün	-
13.8.2019	Kurban Bayramı 3. Gün	-
14.8.2019	Kurban Bayramı 4.Gün	-
15.8.2019	Özgürlük Günü	Gwangbokjeol
29.10.2019	Türkiye Cumhuriyet Bayramı	-
25.12.2019	Noel	Glosbe

Kaynak: (T.C. Ticaret Bakanlığı, 2019)

Güney Kore Türkiye gibi 3 tarafı denizle çevrilmiş bir ülkedir. Asya Pasifik bölgesinde bulunan ülkenin kuzeyinde Kuzey Kore, batısında Çin, doğusunda Japonya, güneyinde Tayvan, kuzeydoğusunda ise Rusya'nın doğu kıyıları bulunmaktadır. Güney Kore 25 limana sahip olup bunların en büyükleri ise Busan, Donghae ve Gunsan (Kunsan) limanlarıdır.

Güney Kore'nin ülke nüfusundaki artış devam etse de, artan kişi başına düşen milli gelire bağlı olarak her gelişmiş ülkede olduğu gibi nüfus artış hızının çok düşük olduğu görülmektedir. Güney Kore 1,05 ile OECD ülkeleri arasında doğurganlık oranının en düşük olduğu ülkedir. Ayrıca, ülke %12,66 oranındaki yaşlı nüfusu ile de OECD ülkeleri arasında yaşlı nüfus oranında ilk sıralardadır.

2019 yılı itibariyle THY Güney Kore'deki 2'si Seul'de 1'i de Jeju'da olmak üzere 3 havalimanına uçuş düzenlemektedir. Şehirlerarası ulaşım için otobüslerin yanı sıra bölgeler arası toplam 19 hızlı tren hattı mevcuttur. Ülkenin yüzölçümünün küçük ve tren hatlarının dağılımını düşündüğümüzde ihracatçılarımızın Güney Kore genelinde ulaşımın kolay olduğunu göz önünde bulundurmalarında fayda vardır.

UNCTAD tarafından yayınlanan deniz yoluyla ülkelerin birbirlerine en iyi şekilde bağlanıp

bağlanmadığını gösteren Deniz Nakliyesi İkili Bağlantı Endeksine göre Türkiye ve Güney Kore arasındaki endeks değeri 2016 yılında 0,539, 2017 yılında 0,534 ve 2018 yılında da 0,566 olarak gerçekleşmiştir. Deniz yolu ulaşımında iki ülke arasındaki endeks değerinin yüksekliği gözden kaçırılmamalıdır. Güney Kore her üç yılda da Türkiye'nin deniz yoluyla en iyi bağlandığı 3 ülkeden biri olmuştur (United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD), 2019).

1.1. Güney Kore ile İlgili Makroekonomik Göstergeler

Günümüzde Güney Kore, 2018 yılında 4,46 milyarlık nüfustan oluşan ve 2050 yılında da nüfusunun 5,3 milyara çıkması beklenen ile Asya kıtası pazarlarının içinde yer almaktadır. Birleşmiş Milletler (BM) verilerine göre Asya kıtasının toplam nüfusunun 2050 yılında yaklaşık 5,6 milyar kişiye ulaşması beklenmektedir. Daha önceki bölümde de belirtildiği üzere Güney Kore 1,62 trilyon dolarlık GSYH ile dünyanın 12. büyük ekonomisi olurken 51,6 milyon nüfusu ile de dünyanın en kalabalık 27. ülkesi olmuştur. Gerçekleştirdiği 605,2 milyar dolarlık ihracatı ile 2018 yılında dünyada en çok ihracat yapan 5. ülke olan Güney Kore 535,2 milyar dolarlık ithalatı ile dünyada en çok ithalat yapan 8. ülke olarak Türk ihracatçıları için de önemli bir pazar olarak kendini göstermektedir. Aynı zamanda Güney Kore'nin 70 milyar \$ dış ticaret fazlası verdiği ve mal ihracatının da yaklaşık %14'ünün yüksek teknoloji ürünlerin oluşturduğu hususu da göz önünde bulundurulmalıdır.

Güney Kore'nin üyesi olduğu Asya Pasifik Ekonomik İşbirliği Örgütü'nün ticari pazar hacminin boyutu "TradeMap" verilerine göre 2018 yılında yaklaşık 9,64 trilyon dolar olarak karşımıza çıkmaktadır. Güney Kore aynı zamanda Güneydoğu Asya Ülkeleri Birliği (ASEAN) ve Doğu Asya Zirvesi(EAS) üyelikleri ile de dikkat çekmektedir.

Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) verilerine göre Güney Kore'nin 18 ülke ve ülke grubu ile yürürlükte olan Serbest Ticaret Anlaşmaları yaptığı görülmektedir. Güney Kore'nin Serbest Ticaret Anlaşmasının bulunduğu ülke ve ülke gruplarını sıralamak istersek; ASEAN, APTA, Kanada, Çin, EFTA, AB, GSTP, Kolombiya, Avustralya, Şili, Hindistan, Yeni Zelanda, Singapur, Türkiye, ABD, Vietnam, Peru ve PTN². Japonya ve Meksika ile Güney Kore arasındaki serbest ticaret anlaşması görüşmeleri ise henüz tamamlanmamıştır. Güney Kore'nin Serbest Ticaret Anlaşması yaptığı ülke ve topluluklar incelendiğinde dünyanın farklı bölgelerinden farklı ekonomik büyüklükteki ülkelerle Güney Kore'nin ekonomik ilişkilerini

² Ticaret Müzakereleri Protokolü (PTN)'nü imzalayan Bangladeş, Brezilya, Şili, Mısır, İsrail, Güney Kore, Meksika, Pakistan, Paraguay, Peru, Filipinler, Sırbistan, Tunus, Türkiye ve Uruguay'ı kapsamaktadır.

sağlamlaştırdığı görülmektedir. Bunun bir başka göstergesi ise TradeMap verilerine göre Güney Kore'nin 2018 yılında yaklaşık 605,2 milyar dolarlık ihracatını ortalama 4.926 km uzaklığa yapması gösterilebilir. Bu da bize günümüzde ticaretin mesafe tanımadığını gerek deniz, gerek kara gerek demir gerekse de hava yolu ile artık en uzak mesafelere bile ihracat yapılabileceğine güzel bir örnek teşkil etmektedir.

Güney Kore'nin imzaladığı serbest ticaret anlaşmalarından birisi de 1 Ağustos 2012'de Türkiye ile imzaladığı STA olup 1 Mayıs 2013 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Bu anlaşma sonrası Güney Kore ile ticaret hacmimizdeki değişim ilerleyen bölümlerde incelenecektir.

Güney Kore'nin 2008 küresel finansal krizinin olumsuz etkilerini 2009 yılında da yaşamış ve GSYH büyüme oranı küçülmüştür. Güney Kore'nin 2010 yılından itibaren ise ekonomisini toparlamış olduğu görülmektedir. Güney Kore'nin GSYH'si 2010 yılından 2018 yılına kadar %47,9 artış yaşamıştır. 2010 yılında 1,1 milyar dolar olan GSYH 2018 yılında 1,62 milyar dolara yükselmiştir.

Bu dönemde Güney Kore'nin GSYH'sinin cari fiyatlarla dolar bazında yıllık ortalama %6 sabit fiyatlarla ise yıllık ortalama %3,35 yıllık bileşik ortalama %5 arttığı görülmektedir. Güney Kore'nin 2010 yılında 466,4 milyar dolar olan ihracatı, 2018 yılında 2010 yılına göre %29,7 artarak 605,2 milyar dolara ulaşmıştır.

Güney Kore'nin ihracatının milli gelire oranı 2009 yılında %47,5 iken 2018 yılında %44'e düşerken ithalatın milli gelire oranı ise 2009 yılında %42,8 olarak gerçekleşmiş, 2018 yılında da oran %39'a düşmüştür. Güney Kore'nin ihracat ve ithalat toplamının milli gelirine oranı ile elde edilen dış ticarete açıklık oranı da 2009 yılında %90 iken, 2018 yılında %83'e düşmüştür. Güney Kore'nin küresel kriz sonrası ihracat ve ithalatının milli gelirine göre daha az arttığı görülmektedir.

Tablo 3'de Güney Kore ile ilgili güncel makroekonomik göstergeler yer almaktadır. Güney Kore'nin nüfusu 2017 yılında 51,47 milyon iken 2018 yılında 51,63 milyona çıkmıştır. BM tarafından 2025 yılında 51,34 milyon olması beklenen nüfusun 2050 yılında ise 46,8 milyona düşmesi öngörülmektedir. Zaten düşük bir nüfus artış hızına sahip ülkenin nüfusunun önümüzdeki yıllarda düşmeye başlaması muhtemel gözükmemektedir.

2017 yılında Güney Kore'nin GSYH'si, 1,53 trilyon dolar iken 2018 yılında 1,62 trilyon dolara yükselmiştir. IMF tarafından 2019 yılı için GSYH büyüme oranı %2,6 olarak öngörülen Güney Kore'nin 2019 yılındaki milli gelirinin 1,66 trilyon dolar olması beklenirken 2024 yılında da 2,15 trilyon dolara yükselmesi beklenmektedir. Güney Kore'de 2017 yılında KBDMG IMF verilerine göre 29.750 dolar iken, 2018 yılında 31.346 dolara yükselmiştir. Yine IMF verilerine

göre 2019 yılında 31.937 dolar olması beklenen KBDMG'in 2024 yılında ise 40.631 dolara yükselmesi beklenmektedir.

Tabloda ayrıca 2017 yılında 573,7 milyar dolar olan Güney Kore'nin ihracatının 2018 yılında 605,2 milyar dolara 2017 yılında 478,4 milyar dolar olan Güney Kore'nin ithalatının ise 2018 yılında 535,2 milyar dolara yükseldiği görülmektedir. IMF'in dış ticaretteki büyüme beklentilerine göre ithalatın 2024 yılında 653,7 milyar dolara ihracatın ise 723,2 milyar dolara yükseleceği beklenen Güney Kore'nin yakın dönemde dış ticaretinde gözle görülür bir büyüme öngörülmektedir.

Dünya Bankası verilerine göre Güney Kore'nin 2017 yılında 72,7 milyar \$'lık yüksek teknoloji mal ihracatı ile toplam mal ihracatının %14,18'ini yüksek teknoloji mallar oluşturmaktadır.

Güney Kore 2017 yılında Türkiye'den 0,782 milyar dolarlık ithalat yaparken 2018 yılında ise 1,188 milyar dolarlık ithalat gerçekleştirmiştir. Türkiye ise 2017 yılında Güney Kore'den 6,61 milyar dolarlık ithalat yaparken 2018 yılında ise 6,34 milyar dolarlık ithalat gerçekleştirmiştir. Güney Kore Türkiye ile yaptığı dış ticarete 2017 yılında 5,83 milyar dolarlık ticaret fazlası verirken 2018 yılında 5,15 milyar dolarlık ticaret fazlası vermiştir. Güney Kore ve Türkiye arasındaki toplam dış ticaret hacmi incelendiğinde 2017 yılında 7,39 milyar dolar olan dış ticaret hacmi 2018 yılında biraz artışla 7,53 milyar dolara yükselmiştir.

Bu çalışma ile Güney Kore ile Türkiye arasındaki toplam dış ticaretin arttırılması özellikle de Türk ihracatçıları için bu pazarda hedeflerine ulaşmalarında bir ışık tutması amaçlanmaktadır.

Tablo 3. Güney Kore İle İlgili Makroekonomik Göstergeler

Gösterge	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2050
Nüfus ¹ (milyon)	51	51,25	51,47	51,63	51,87	52,09	52,3	52,5	52,7	52,9	51,34	46,83
GSYH ² (milyar \$)	1,38	1,41	1,53	1,62	1,66	1,74	1,83	1,93	2,04	2,15		
GSYH büyüme oranı (%) ²	3,3	2,8	2,9	2,7	2,6	2,8	2,9	2,8	2,9	2,9		
KBDMG ² (\$)	27105	27608	29750	31346	31937	33491	35030	36.52	38612	40631		
İhracat (milyar \$) ²	526,9	495,5	573,7	605,2	619,35	635,61	658,77	680,8	702	723,2		
İthalat (milyar \$) ²	436,5	406	478,4	535,2	551,46	567,22	588,81	610,48	632	653,69		
Güney Kore'nin Türkiye'den ithalatı (milyar \$)	0,789	0,737	0,782	1,189								
Türkiye'nin Güney Kore'den ithalatı (milyar \$)	6,248	5,385	6,155	5,98								
Güney Kore'nin Türkiye ile dış ticaret dengesi (milyar \$)	5,46	4,65	5,37	4,79								
Güney Kore'nin Türkiye ile dış ticaret hacmi (milyar \$)	7,037	6,122	6,936	7,168								

Kaynak: (International Trade Centre (ITC), Trademap, 2019), (Dünya Bankası (The World Bank), 2019), (United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD), 2019), (Uluslararası Para Fonu (IMF), 2019)

¹ 2019-2023 IMF, 2024 sonrası BM projeksiyonu

² 2019-2024 IMF projeksiyonu

Uluslararası piyasalarda rekabetin artık günümüzde bölge/ eyalet, metropolitan alan hatta şehir düzeyine indiği görülmektedir. Bir bölgenin/ eyaletin ya da bir metropolitan alanın hatta bir şehrin bazen nüfusu bazen GSYH'sı bazen de kişi başına düşen milli geliri günümüzde birçok ülkeden daha ileri seviyededir. Bunun en iyi örnekleri ABD'de (Los Angeles, New York), Türkiye'de (İstanbul) ve de Güney Kore'de (Seul) de görülmektedir. Güney Kore'de bölge hatta il düzeyinde GSYH, nüfus ve/ veya kişi başına düşen milli gelirin dünyada birçok ülkeden daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Örnek olarak yaklaşık 25,4 milyon nüfusa sahip Başkent bölgesi 2016 yılında 889 milyar dolarlık GSYH'ye ulaşmıştır. Bölgenin ulaştığı bu gelir miktarı çoğu ülkenin üzerindedir.

Tablo 4'de Güney Kore nüfusunun bölgelere göre dağılımı görülmektedir. Bu veriler incelendiğinde nüfusun %49,6'sının başkent bölgesinde yaşadığı görülmektedir. Güney Kore'nin ikinci en kalabalık bölgesi ise, toplam nüfusun %15,5'inin yaşadığı Gyeongnam bölgesidir. En az nüfusa sahip bölge ise nüfusun yalnız %1,2'sinin yaşadığı jeju bölgesidir. 2008 yılından 2017 yılına kadar nüfusu en yüksek oranda artan bölge %17'lik artış oranı ile jeju bölgesi olurken, bu bölgeyi %11 oranındaki nüfus artışı ile Chungcheong bölgesi izlemiştir.

Tablo 4. Güney Kore Bölgelerine Göre Nüfus (2008-2017)

Yıl	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
KR01: Başkent Bölgesi(KR)	24,07	24,25	24,43	24,65	24,8	24,95	25,12	25,25	25,37	25,51
KR02: Gyeongnam Bölgesi	7,77	7,79	7,79	7,83	7,85	7,87	7,91	7,95	7,96	7,95
KR03: Gyeongbuk Bölgesi	5,12	5,12	5,11	5,13	5,14	5,14	5,15	5,15	5,15	5,15
KR04: JeollaBölgesi	5,05	5,06	5,07	5,09	5,1	5,11	5,13	5,14	5,14	5,13
KR05: Chungcheong Bölgesi	5,02	5,07	5,12	5,18	5,24	5,29	5,35	5,42	5,49	5,56
KR06: Gangwon Bölgesi	1,48	1,49	1,49	1,5	1,5	1,51	1,51	1,52	1,52	1,52
KR07: Jeju	0,54	0,55	0,55	0,55	0,56	0,57	0,58	0,6	0,62	0,63
Güney Kore Toplamı	49,05	49,31	49,55	49,94	50,2	50,43	50,75	51,01	51,25	51,45

Kaynak: (Kore İstatistik Ofisi (Statistic Korea, KOSTAT), 2019)

1.2. Güney Kore'ye Yapılan Doğrudan Yabancı Yatırımlar (DYY)

Dünya genelinde çok uluslu ve ulusaşırı firmaların tedarik zincirlerini uluslararası boyutlara taşıdıkları küreselleşmenin nimetlerinden büyük oranda bu firmaların faydalandığı görülmektedir. Bu firmalar üretimlerinin bazı aşamalarını buldukları ülke dışında üretim maliyetlerinde avantaj yakaladıkları ya da hedefledikleri pazarlara yakın olmaları nedeni ile başka ülkelerde gerçekleştirmektedirler. Bir ülke için yüksek miktarda DYY çekmenin önemli kazanımlarından birisi yabancı ülkelerin sahip olduğu teknolojileri bu yatırımlar sayesinde yatırım yaptıkları ülkeye getirmesi olurken bir başka önemli kazanım ise yatırım yapan ülkelerin üretimin bir kısmını ihraç etmesi ile yatırım yaptıkları ülkenin ihracatını arttırmaları olarak öne çıkmaktadır. Doğrudan Yabancı Yatırımlar (DYY) olarak adlandırılan bu yatırımlar uzun vadeli yatırım olup yatırım yapılan ülkenin istihdamına, iç ve dış ticaretine kısaca ülkenin hem ekonomik hem de sosyal yapısına katkılarda bulunmaktadır.

Tablo 5'da yıllara göre Güney Kore'ye yapılan doğrudan yabancı yatırımlar (DYY) görülmektedir. Dünya genelinde 2005 yılında yaklaşık 949 milyar dolar doğrudan yabancı yatırım gerçekleşirken 2017 yılında ise yatırım miktarı 1,43 trilyon dolara yükselmiş 2018 yılında ise azalarak 1,3 trilyon dolara gerilemiştir.

Doğrudan yabancı sermayenin Güney Kore'yi tercih etmesinin başlıca sebepleri arasında, bu ülkenin dünyanın en büyük ekonomilerinden birine sahip olması, ülkenin risk priminin düşük olması ve önemli bir dış ticaret hacmine sahip olması gösterilebilir. Uluslararası firmaların ayrıca Güney Kore'nin çoğu ülke ile yaptığı serbest ticaret anlaşmaları ve bölgesel-küresel ittifakları nedeniyle bu ülkeyi seçtikleri de görülmektedir.

Güney Kore'ye yapılan doğrudan yabancı yatırım yıllar içinde inişli çıkışlı bir seyir izlese de özellikle 2005 yılı sonrasında Güney Kore'ye yapılan doğrudan yabancı yatırımların artış trendinde olduğu da gözden kaçırılmamalıdır. Yalnızca 2015 yılında bu ülkeye yapılan doğrudan yabancı yatırımlarda kısa süreli bir düşüş görülmektedir.

Güney Kore 2005 yılında yaklaşık 13,6 milyar dolarlık doğrudan yabancı yatırım çekerken 2017

yılında bu rakam yaklaşık 17,9 milyar dolar 2018 yılında ise 14,5 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Güney Kore'nin çektiği doğrudan yabancı yatırımlar 2005 yılında dünya genelindeki yatırımların %1,44'ünü oluştururken 2018 yılında ise bu oran %1,12'ye gerilemiştir. Güney Kore 2005-2018 döneminde en çok yatırımı 14,48 milyar dolar ile 2018 yılında çekerken en az yatırımı ise 4,1 milyar dolar ile 2015 yılında çekmiştir.

Güney Kore'nin çektiği DYY'nın sektöre dağılımına bakıldığında ise OECD verilerine göre en çok yatırım imalat sanayine yapılırken bunu finans sektörünün izlediği görülmektedir.

Tablo 5. Yıllara Göre Güney Kore'ye Yapılan Doğrudan Yabancı Yatırımlar (DYY, milyon \$)

Yıllar	Güney Kore	Dünya	%
2005	13.643,20	948.585	1,44%
2006	9.161,90	1.403.250	0,65%
2007	8.826,90	1.891.445	0,47%
2008	11.187,50	1.479.747	0,76%
2009	9.021,90	1.172.234	0,77%
2010	9.497,40	1.365.107	0,70%
2011	9.773	1.561.354	0,63%
2012	9.495,90	1.470.334	0,65%
2013	12.766,60	1.431.164	0,89%
2014	9.273,60	1.357.239	0,68%
2015	4.104,10	2.033.802	0,20%
2016	12.104,30	1.918.679	0,63%
2017	17.912,90	1.497.371	1,20%
2018	14.479,30	1.297.153	1,12%

Kaynak: (United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD), 2019)

2. Güney Kore ile Türkiye Arasındaki Dış Ticarete Genel Bakış

Türkiye ve Güney Kore arasında geçmişe dayalı iyi ilişkilerin yanı sıra iki ülke yöneticilerinin aralarındaki ticaretin de geliştirilmesi yönünde adımlar attıkları görülmektedir. Bunun en önemli göstergesi ise iki ülke arasında imzalanan ve yürürlüğe giren STA'dır.

Bu bölümde ilk aşamada Güney Kore'nin dünyadan ve Türkiye'den yaptığı ithalat incelendikten sonra Türkiye'nin Güney Kore'den yaptığı ithalat ele alınacaktır.

2.1. Güney Kore'nin Dünyadan İthalatı

Tablo 6'de 2018 yılında Güney Kore'nin dünyadan en fazla ithalat yaptığı ilk 10 ülke, Türkiye'den yaptığı ithalat ve bu ülkelerin Güney Kore'nin ithalatındaki payları görülmektedir. Güney Kore'nin 2018 yılında ilk 10 ülkeden yaptığı ithalat 358,2 milyar \$ olurken ilk 10 ülkeden yapılan ithalat toplam ithalatının %66,9'unu oluşturmaktadır. Tabloda da açıkça görülmektedir Güney Kore'nin en büyük tedarikçisi konumundaki Çin 2018 yılında Güney Kore'ye 106,5 milyar dolar ile en çok ithalat yapılan ülke olurken bu ülkeden yapılan ithalatın payı %19,9 olmuştur. Çin'i 59,1 milyar dolarlık ithalat ve %11'lik pay ile ABD ve bu ülkeyi de 54,6 milyar dolarlık ithalat ve %10,2'lik pay ile Japonya'nın izlediği görülmektedir. Türkiye Güney Kore'nin en çok ithalat yaptığı 45. ülke olurken Güney Kore Türkiye'den 2018 yılında 1,2 milyar dolarlık ithalat yapmıştır.

Tablo 6. Güney Kore'nin Dünyadan İthalat Yaptığı Ülkeler (2018, 1.000 \$)

Sıra	Ülke	İthalat (1.000\$)	%
1	Çin	106.478.995	19,9%
2	ABD	59.086.153	11,0%
3	Japonya	54.605.035	10,2%
4	Suudi Arabistan	26.331.066	4,9%
5	Almanya	20.852.203	3,9%
6	Avustralya	20.699.049	3,9%
7	Vietnam	19.631.653	3,7%
8	Rusya	17.500.351	3,3%
9	Tayvan	16.736.993	3,1%
10	Katar	16.298.814	3,0%
45	Türkiye	1.188.773	0,2%
	Diğer ülkeler	175.763.306	32,8%
	Güney Kore'nin toplam ithalatı	535.172.391	100%

Kaynak: (International Trade Centre (ITC), Trademap, 2019)

Tablo 7'de son 10 yılda Güney Kore'nin en fazla ithalat yaptığı ilk 10 ülke görülmektedir. 2009- 2018 dönemi boyunca Çin Güney Kore'nin en fazla ithalat yaptığı ülke olurken bu 10 yılın dokuzunda Çin'i Japonya izlemektedir. Güney Kore'nin en çok ithalat yaptığı ilk 10 ülke

sıralamasında 13 farklı ülke yer alırken Güney Kore'nin en çok ithalat yaptığı ilk 10 ülke sıralamasında ABD, Japonya, Çin, Suudi Arabistan, Katar, Avustralya ve Almanya'nın 10 yıl boyunca sürekli sıralamaya girdiği görülmektedir. Bu ülkeler dışında Tayvan 8 yıl sıralamada yer alırken BAE 6, Endonezya, Rusya Vietnam ve Kuveyt ise 4'er yıl Güney Kore'nin en çok ithalat yaptığı ilk 10 ülke sıralamasında yer almıştır. Türkiye ise hiçbir yıl bu sıralamada yer alamamıştır.

Tablo 7. Güney Kore'nin En Çok İthalat Yaptığı İlk 10 Ülke

Sıra	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
1	Çin	Çin	Çin	Çin	Çin	Çin	Çin	Çin	Çin	Çin
2	Japonya	Japonya	Japonya	Japonya	Japonya	Japonya	Japonya	Japonya	Japonya	ABD
3	ABD	ABD	ABD	ABD	ABD	ABD	ABD	ABD	ABD	Japonya
4	Suudi Arabistan	Suudi Arabistan	Suudi Arabistan	Suudi Arabistan	Suudi Arabistan	Suudi Arabistan	Almanya	Almanya	Almanya	Suudi Arabistan
5	Avustralya	Avustralya	Avustralya	Katar	Katar	Katar	Suudi Arabistan	Tayvan	Suudi Arabistan	Almanya
6	Almanya	Almanya	Katar	Avustralya	Avustralya	Almanya	Tayvan	Suudi Arabistan	Avustralya	Avustralya
7	Tayvan	Endonezya	Endonezya	Kuveyt	Almanya	Avustralya	Katar	Avustralya	Tayvan	Vietnam
8	BAE	Tayvan	Almanya	Almanya	Kuveyt	Kuveyt	Avustralya	Vietnam	Vietnam	Rusya Federasyonu
9	Endonezya	BAE	Kuveyt	Endonezya	BAE	BAE	Rusya Federasyonu	Katar	Rusya Federasyonu	Tayvan
10	Katar	Katar	BAE	BAE	Tayvan	Tayvan	Vietnam	Rusya Federasyonu	Katar	Katar

Kaynak: (International Trade Centre (ITC), Trademap, 2019)

Tablo 8'da 2018 yılında Güney Kore'nin dünyadan en fazla ithalat yaptığı ilk 10 6'lı GTİP kodlu ürün ve bu ürünlerin Güney Kore'nin ithalatındaki payları görülmektedir. Güney Kore'nin 2018 yılında ilk 10 üründe yaptığı ithalat yaklaşık 191,2 milyar dolar olurken ilk 10 ürünün ithalatı toplam ithalatın %35,7'sini oluşturmaktadır. Güney Kore 2018 yılında en çok ithalatı 80 milyar \$ ile 270900 "Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)" GTİP kodlu üründe yaparken bu ürünün toplam ithalat içindeki payı %15 olmuştur. Bu ürünü 23 milyar dolarlık ithalat ve %4,3'lük pay ile 271111 "Doğal gaz (sıvılaştırılmış)" GTİP kodlu ürün ile 16,4 milyar dolarlık ithalat ve %3,1'lük pay ile 854231 "Çoklu çipler, işlemciler ve kontrolörler" GTİP kodlu ürünlerin izlediği görülmektedir.

Tablo 8 Güney Kore'nin Dünyadan İthal Ettiği Ürünler (2018, 1.000 \$)

Sıra	6'lı GTİP Kod		İthalat (1.000 \$)	%
1	'270900	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen diğer ham yağlar	80.374.087	15,0%
2	'271111	Doğal gaz (sıvılaştırılmış)	23.200.103	4,3%
3	'854231	Çoklu çipler, işlemciler ve kontrolörler	16.364.575	3,1%
4	'271012	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	15.935.866	3,0%
5	'270112	Taşkömürü	14.653.133	2,7%
6	'854232	Bellekler	13.160.500	2,5%
7	'848620	Yarı iletken tertibatın veya elektronik entegre devrelerin imaline mahsus makine ve cihazlar	12.011.339	2,2%
8	'851770	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar için aksam ve parçalar	5.553.043	1,0%
9	'271019	Sıvı Yakıtlar	5.094.896	1,0%
10	'260111	Demir cevherleri ve zenginleştirilmiş demir cevherleri, aglomere edilmemiş	4.847.160	0,9%
	Diğer ürünler		343.977.689	64,3%
	Güney Kore'nin toplam ithalatı		535.172.391	100%

Kaynak: (International Trade Centre (ITC), Trademap, 2019)

Tablo 9' da son 10 yılda Güney Kore'nin en fazla ithalat yaptığı ilk 10 ürün görülmektedir. 2009- 2018 dönemi boyunca 270900 "Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)" GTİP kodlu ürünün Güney Kore'nin en fazla ithalat yaptığı ürün olduğu görülmektedir. On yıllık dönemde 14 farklı ürünün en çok ithal edilen ilk on ürün sıralamasına girdiği görülmektedir.

Güney Kore'nin en çok ithalat yaptığı ilk 10 ürün sıralamasında '260111, '270112, '270900, '271111, '854231' ve '854232 GTİP kodlu ürünlerin 10 yıl boyunca sürekli sıralamaya girdiği görülmektedir. Bu ürünler dışında '854239' ve '848620' GTİP kodlu ürünler 8 yıl sıralamada yer alırken '271012' GTİP kodlu ürün 7 yıl, '271019' GTİP kodlu ürün 5 yıl, '260300' GTİP kodlu ürün 4 yıl, '847330 ve '851712 GTİP kodlu ürünler de 1'er yıl Güney Kore'nin en çok ithalat yaptığı ilk 10 ürün sıralamasında yer almıştır.

Tablo 9. Güney Kore'nin En Çok İthalat Yaptığı İlk 10 Ürün (6'lı GTİP kod)

Sıra	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
1	'270900	'270900	'270900	'270900	'270900	'270900	'270900	'270900	'270900	'270900
2	'271111	'271111	'271111	'271111	'271111	'271111	'854231	'854231	'854231	'271111
3	'854231	'854231	'270112	'271012	'271012	'271012	'271111	'271111	'271111	'854231
4	'270112	'270112	'854231	'854231	'854231	'854231	'271012	'271012	'848620	'271012
5	'854239	'848620	'260111	'270112	'270112	'270112	'270112	'270112	'270112	'270112
6	'854232	'260111	'854232	'260111	'260111	'260111	'854232	'854232	'271012	'854232
7	'260300	'854239	'848620	'854239	'854239	'271019	'851770	'851770	'854232	'848620
8	'260111	'854232	'260300	'848620	'271019	'854239	'848620	'848620	'851770	'851770
9	'851770	'260300	'854239	'271019	'854232	'854232	'854239	'854239	'851712	'271019
10	'848620	'847330	'271019	'854232	'260300	'851770	'260111	'260111	'260111	'260111

Kaynak: (International Trade Centre (ITC), Trademap, 2019)

Tablo 10'de Tablo 9'da yer alan Güney Kore'nin dünyadan en çok ithalat yaptığı 6'lı GTİP koda sahip ilk on ürünün açıklamaları görülmektedir.

Tablo 10. Tablo 9'da yer alan 6'lı GTİP kodlu ürünlerin açıklamaları

6'lı GTİP kod	Ürün açıklaması
'260111	Demir cevherleri ve konsantreleri (ağlomere edilmemiş)
'260300	Bakır cevherleri ve konsantreleri
'270112	Bitümenli taşkömürü
'270900	Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)
'271012	Petrol ve bitümenli yağlardan elde edilen hafif yağlar ve müstahzarları (petrol veya bitümenli yağ oranı >=%70)
'271019	Diğer yağlar ve müstahzarlar
'271111	Doğal gaz (sıvılaştırılmış)
'847330	Otomatik bilgi işlem makine ve ünitelerinin aksam, parçası
'848620	Yarı iletken tertibatın veya elektronik entegre devrelerin imaline mahsus makine ve cihazlar
'851712	Hüresel ağlar için veya diğer kablosuz ağlar için telefonlar
'851770	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar için aksam ve parçalar
'854231	Elektronik entegre devreler; işlemci ve kontrolör
'854232	Bellekler
'854239	Diğer entegre devreleri

Kaynak: (Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), 2019)

Tablo 11'de 2018 yılında Güney Kore'nin dünyadan en fazla ithalat yaptığı ilk 10 2'li GTİP kodlu ürün grubu ve bu grupların (sektörlerin) Güney Kore'nin ithalatındaki payları görülmektedir. Güney Kore'nin 2018 yılında ilk 10 sektörde yaptığı ithalat 397,8 milyar \$ olurken ilk 10 sektörün ithalat toplam ithalatının %74,3'ünü oluşturmaktadır. Bu da Güney Kore'nin ithalatının belli sektörlerde yoğunlaştığını göstermektedir. Güney Kore 2018 yılında en çok ithalatı 147 milyar \$ ile 27 GTİP kodlu ürün grubunda yaparken bu ürünlerin toplam ithalat içindeki payı %27,5 olmuştur. Bu ürün grubunu 84,8 milyar dolarlık ithalat ve %15,8'lik

pay ile 85 GTİP kodlu ürün grubu ile 60,2 milyar dolarlık ithalat ve %11,2'lik pay ile 84 GTİP kodlu ürün grubunun izlediği görülmektedir.

Tablo 11. Güney Kore'nin Dünyadan Yaptığı İthalatın Ürün Gruplarına Göre Kırılımları (2018, 1.000 \$)

Sıra	2'li GTİP kodu	Ürün grubu açıklaması	İthalat (1.000 \$)	%
1	'27	Mineral Yakıtlar, mineral yağlar ve mumlar	146.937.537	27,5%
2	85	Elektrikli makine ve cihazları, aksam ve parçaları	84.756.968	15,8%
3	'84	Nükleer reaktörler, kazan, makine ve cihazları	60.172.740	11,2%
4	'90	Optik, sinema, fotoğraf, ölçü, kontrol, ayar cihazları, tıbbi aletler	22.415.092	4,2%
5	'87	Kara taşıtlar, parçaları ve bunların aksesuarları	16.829.466	3,1%
6	'72	Demir ve Çelik	16.453.996	3,1%
7	'26	Metal Cevherleri, cüruf ve kül	14.982.121	2,8%
8	'29	Organik kimyasal ürünler	14.216.758	2,7%
9	'39	Plastik ve plastikten mamül eşya	11.813.576	2,2%
10	'28	İnorganik kimyasal müstahzalları, organik ve inorganik bileşikler	9.258.450	1,7%
	Diğer ürün grupları		137.335.687	25,7%
	Güney Kore'nin toplam ithalatı		535.172.391	100%

Kaynak: (International Trade Centre (ITC), Trademap, 2019)

Tablo 12'de Güney Kore'nin dünyadan ithal ettiği 6'lı GTİP kodlu ürünlerin 2012-2018 döneminde TİM tanımlamasına göre sektörel kırılımı görülmektedir. Güney Kore 2012 yılında en çok ithalatı 217,4 milyar dolar ile “Kimyevi Maddeler ve Mamulleri” sektöründe yaparken 2018 yılında da 189,1 milyar dolar ile yine bu sektörde en fazla ithalatı yapmıştır. Güney Kore 2012 yılında ikinci en büyük ithalatı ise 76,5 milyar dolar ile “Elektrik Elektronik” sektöründe yaparken 2018 yılında ise 100,6 milyar dolar ile yine bu sektörde yapmıştır. Bu iki sektörü 2012 yılındaki 37,7 milyar dolar 2018 yılında da 34,7 milyar dolarlık ithalat ile “Madencilik Ürünleri” sektörü izlemiştir.

Güney Kore en az ithalatı ise 2012 yılındaki 41 milyon dolarlık 2018 yılında da 93 milyon dolarlık ithalat ile “Zeytin ve Zeytinyağı” sektöründe gerçekleştirmiştir.

Güney Kore'nin 2012-2018 döneminde dünyadan ithalatında en fazla artışın olduğu sektör ise “Zeytin ve Zeytinyağı” sektörü olmuştur. Bu sektörü 2012 yılında 86 milyon dolar 2018 yılında ise 174 milyon dolarlık ithalatın gerçekleştiği “Fındık ve Mamulleri” sektörü ile 2012 yılında 67 milyon dolar 2018 yılında ise 123 milyon dolarlık ithalatın gerçekleştiği “Süs Bitkileri ve Mamulleri” sektörü izlemiştir.

Tablo 12. Güney Kore'nin Dünyadan Yaptığı İthalatın TİM Sektör Sınıflamasına Göre Dağılımı (2012-2018, milyar \$)

TİM sektör sınıfı	Sekörde yer alan 6'lı GTİP kodlu ürün sayısı	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Değişim (2012-2018)	Sektörel pay (2012, %)	Sektörel pay (2018, %)
Çelik	238	27,2	24,2	26,0	19,1	17,0	18,7	18,3	-33%	5,2%	3,4%
Çimento Cam Seramik ve Toprak Ürünleri	135	7,9	7,1	6,6	6,0	5,8	6,3	6,3	-20%	1,5%	1,2%
Demir ve Demir Dışı Metaller	278	19,0	19,3	20,0	18,3	16,9	19,2	20,5	8%	3,7%	3,8%
Deri ve Deri Mamulleri	87	5,0	5,4	5,9	5,7	5,7	6,1	6,8	36%	1,0%	1,3%
Elektrik Elektronik	380	76,5	81,5	84,5	87,4	85,0	96,9	100,6	31%	14,7%	18,8%
Fındık ve Mamulleri	5	0,1	0,1	0,2	0,1	0,2	0,2	0,2	102%	0,0%	0,0%
Gemi ve Yat	22	3,4	2,5	2,6	3,1	2,5	2,0	2,2	-35%	0,7%	0,4%
Halı	22	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	22%	0,0%	0,0%
Hazırgiyim ve Konfeksiyon	288	6,8	8,2	9,2	9,2	9,3	10,1	11,7	72%	1,3%	2,2%
Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri	222	12,3	12,7	12,8	11,5	11,1	11,5	12,4	1%	2,4%	2,3%
İklimlendirme Sanayii	97	6,9	7,9	8,1	7,7	7,5	8,5	9,0	30%	1,3%	1,7%
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	928	217,4	214,1	210,6	136,7	115,0	146,6	189,1	-13%	41,8%	35,3%
Kuru Meyve ve Mamulleri	21	0,4	0,4	0,5	0,5	0,4	0,5	0,5	15%	0,1%	0,1%
Madencilik Ürünleri	118	37,7	32,1	31,4	24,7	22,8	32,3	34,7	-8%	7,3%	6,5%
Makine ve Aksamları	291	25,2	25,0	26,7	25,0	24,3	35,6	32,2	28%	4,9%	6,0%
Meyve Sebze Mamulleri	90	1,8	1,8	1,9	1,9	2,0	2,2	2,5	41%	0,3%	0,5%
Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri	311	6,6	6,9	7,6	7,6	7,3	9,6	10,6	61%	1,3%	2,0%
Mücevher	43	3,9	3,8	3,8	3,6	3,2	4,3	3,4	-13%	0,8%	0,6%
Otomotiv Endüstrisi	158	16,2	17,3	19,9	21,5	21,9	23,1	24,9	54%	3,1%	4,7%
Savunma ve Havacılık Sanayii	57	8,2	8,3	8,3	9,9	10,1	8,8	9,9	21%	1,6%	1,9%
Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller	221	5,7	5,9	6,9	6,8	7,2	8,5	10,0	76%	1,1%	1,9%
Süs Bitkileri ve Mam.	16	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	84%	0,0%	0,0%
Tekstil ve Hammaddeleri	504	5,2	5,3	5,2	4,9	4,8	4,8	5,1	-2%	1,0%	0,9%
Tütün	8	0,4	0,4	0,4	0,3	0,4	0,5	0,5	41%	0,1%	0,1%
Yaş Meyve ve Sebze	63	1,1	1,2	1,3	1,4	1,4	1,5	1,6	41%	0,2%	0,3%
Zeytin ve Zeytinyağı	6	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	128%	0,0%	0,0%
Diğer Sanayi Ürünleri	39	1,5	1,5	1,7	1,8	1,9	2,1	2,4	64%	0,3%	0,5%
TİM sınıflaması dışı	1482	23,0	22,4	23,2	21,5	21,9	18,5	19,5	-15%	4,4%	3,7%
Sektörler toplamı	6.130	519,6	515,6	525,6	436,5	406,1	478,4	535,2	3,0%	100%	100%

Kaynak: (International Trade Centre (ITC), Trademap, 2019)

2.2. Güney Kore'nin Türkiye'den İthalatı

Bir önceki bölümde Güney Kore'nin dünyadan ithalatı incelenmişti bu bölümde de Güney Kore'nin Türkiye'den yaptığı ithalat incelenecektir. **Tablo 13**'de görüleceği üzere dünyada 2018 yılında 5.822 farklı 6'lı GTİP kodlu ürünün ithalatı gerçekleşirken bu ürünlerin ithalat tutarı yaklaşık 19,7 trilyon dolar olmuştur. İhracat kısmı incelendiğinde ise dünyada 2018 yılında 5.668 farklı 6'lı GTİP kodlu ürünün ihracatı gerçekleşirken bu ürünlerin ihracat tutarı yaklaşık 19,3 trilyon dolar olmuştur.

Türkiye 2018 yılında 4.729 farklı 6'lı GTİP kodlu ürünün ihracatını gerçekleştirirken bu ürünlerin ihracat tutarı yaklaşık 168 milyar dolar olmuş, dünya ihracatından da yaklaşık %0,9 pay almıştır. Türkiye 2018 yılında 4.788 farklı 6'lı GTİP kodlu ürünün ithalatını gerçekleştirirken bu ürünlerin ithalat tutarı yaklaşık 223 milyar dolar olmuş, dünya ithalatında da yaklaşık %1,1 pay almıştır. Güney Kore ise dünyadan 2018 yılında 5.085 farklı 6'lı GTİP kodlu ürünün ithalatını gerçekleştirirken bu ürünlerin ithalat tutarı yaklaşık 535,2 milyar dolar olmuş ve dünya ithalatından da yaklaşık %2,7 pay almıştır. Güney Kore dünyaya 2018 yılında 4.757 farklı 6'lı GTİP kodlu ürünün ihracatını gerçekleştirirken bu ürünlerin ihracat tutarı yaklaşık 605,2 milyar dolar olmuş ve dünya ihracatından da yaklaşık %3,1 pay almıştır

Tablo 13. Güney Kore, Türkiye ve Dünya Ticaretine Genel Bakış

	Ürün sayısı	Tutar (milyar \$)
Dünyadaki Toplam İhracat	5.668	19.346,6
Dünyadaki Toplam İthalat	5.852	19.689,8
Güney Kore'nin Dünyadan İthalatı	5.085	535,2
Türkiye'nin Dünyadan İthalatı	4.788	223
Güney Kore'nin Türkiye'den İthalatı	1.471	1,19
Güney Kore'nin Dünyaya İhracatı	4.757	605,2
Türkiye'nin Dünyaya İhracatı	4.729	167,97

Kaynak: (Uluslararası Ticaret Merkezi (International Trade Centre, ITC), 2019)

Tablo 14'de 2018 yılında Güney Kore'nin Türkiye'den en fazla ithalat yaptığı ilk 10 ürün ve bu ürünlerin Güney Kore'nin Türkiye'den yaptığı toplam ithalat içindeki payları görülmektedir. Güney Kore'nin Türkiye'den 2018 yılında ilk 10 üründe yaptığı ithalat 622,1 milyon dolar olurken ilk 10 ürünün ithalatı Türkiye'den yapılan toplam ithalatının %52,33'ünü oluşturmaktadır. Bir başka ifade ile 2018 yılında Güney Kore'nin Türkiye'den ithal ettiği her iki üründen biri ilk 10 ürün içinde yer almıştır. Bu da ihracatçılarımızın Güney Kore'ye yapılan ihraç ürünlerde yoğunlaşma yaşadıklarını ve ihraç ürünlerini yeterince çeşitlendiremediklerini göstermektedir. Güney Kore 2018 yılında Türkiye'den en çok ithalatı 361,5 milyon dolar ile 300210 GTİP kodlu üründe yaparken bu ürünün toplam ithalat içindeki payı %30,42 olmuştur.

Bu ürünü 40,54 milyon dolarlık ithalat ve %3,41'lik pay ile 870331 GTİP kodlu ürün ile 40,07 milyon dolarlık ithalat ve %3,37'lik pay ile 740400 GTİP kodlu ürünün izlediği görülmektedir.

Tablo 14. Güney Kore'nin Türkiye'den İthal Ettiği Ürünler (2018, 1.000 \$)

Sıra	6'lı GTİP kodu	Ürün Açıklaması	İthalat (1.000 \$)	%
1	'300210	Antiserumlar ve diğer kan fraksiyonları ve immünolojik ürünler	361.577	30,4%
2	'870331	Dizel/Yarı dizel binek otomobiller	40.538	3,4%
3	'740400	Bakır Döküntü ve Hurdaları	40.070	3,4%
4	'260700	Kurşun Cevherleri ve Zenginleştirilmiş Kurşun Cevherleri	38.606	3,3%
5	'260800	Çinko Cevherleri ve Zenginleştirilmiş Çinko Cevherleri	33.580	2,8%
6	'840999	8407 ve 8408 pozisyonlarındaki motorların aksam ve parçaları	27.106	2,3%
7	'271119	Sıvılaştırılmış Gazlar	26.041	2,2%
8	'845121	Kurutma makinaları	20.907	1,8%
9	'880330	Uçak ve Helikopterlerin diğer aksam ve parçaları	17.942	1,5%
10	'430219	Dabaklanmış, arpelmiş Kürkler	15.708	1,3%
	Diger Ürünler		566.698	47,7%
	Güney Kore'nin Türkiye'den Toplam İthalatı		1.188.773	100,0%

Kaynak: (Uluslararası Ticaret Merkezi (International Trade Centre, ITC), 2019)

Tablo 15'da 2012-2018 döneminde Güney Kore'nin Türkiye'den en fazla ithalatını yaptığı ilk 10 6'lı GTİP kodlu ürün görülmektedir. 2012- 2018 dönemi boyunca 31 farklı ürünün en çok ithal edilen ilk on ürün sıralamasına girdiği görülmektedir.

Güney Kore'nin Türkiye'den en çok ithalatını yaptığı ilk 10 ürün sıralamasında 840999 GTİP kodlu ürünün 7 yıl boyunca sürekli sıralamaya girdiği görülmektedir. Bu ürün dışında '271119 GTİP kodlu ürünler 6 yıl sıralamada yer alırken '260800 GTİP kodlu ürünler 5 yıl, '281000, '300210, '880330 ve '901839 GTİP kodlu ürünler 4 yıl, '030487'260700'261390 ve '851770 GTİP kodlu ürünler 3 yıl, '271012, '300215, '420221 ve '760200 GTİP kodlu ürünler 2 yıl ve geriye kalan 16 ürün de 1'er yıl Türkiye'nin Güney Kore'nin en çok ithalat yaptığı ilk 10 ürün sıralamasında yer almıştır.

Tablo 15. Güney Kore'nin 2012-2018 döneminde Türkiye'den en çok ithalatını yaptığı ilk 10 ürün (6'lı GTİP kod)

Sıra	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
1	'271119	'271119	'300210	'300210	'300210	'300215	'300215
2	'840999	'300490	'271119	'840999	'840999	'260700	'870331
3	'271012	'840999	'840999	'271119	'851770	'840999	'740400
4	'420221	'300210	'260800	'880330	'260700	'261390	'260700
5	'281000	'100199	'760200	'260800	'270750	'880330	'260800
6	'620342	'840991	'271012	'281000	'880330	'260800	'840999
7	'730120	'030487	'261390	'760200	'901839	'271119	'271119
8	'320290	'240110	'281000	'261390	'620462	'901839	'845121
9	'160559	'420221	'030487	'901839	'841330	'851770	'880330
10	'901839	'260800	'720421	'851770	'281000	'030487	'430219

Kaynak: (Uluslararası Ticaret Merkezi (International Trade Centre, ITC), 2019)

Tablo 16'de Tablo 15'da yer alan Güney Kore'nin Türkiye'den en çok ithalatını yaptığı 6'lı GTİP koda sahip ilk on ürünün açıklamaları görülmektedir.

Tablo 16. Tablo 15'da yer alan 6'lı GTİP kodlu ürünlerin açıklamaları

6'lı GTİP kodu	Ürün açıklaması
'840999	Dizel motorlar için aksam; parçalar
'271119	Diğer hidrokarbon gazları (sıvılaştırılmış)
'260800	Çinko cevherleri ve konsantreleri
'281000	Bor oksitleri; borik asitler
'300210	Serumlar Ve Diğer Kan Fraksiyonları Ve Bağışıklık Sağlayan Ürünler (Biyoteknolojik İşleme Elde Edilmiş Olsun Olmasın)
'880330	Uçak ve helikopterlerin diğer aksam ve parçaları
'901839	Kanüller, idrar sondaları, kateterler ve benzeri diğer aletler
'030487	Ton balıkları (Thunnus cinsi), orkinoslar veya yazılı orkinosların filetoları; dondurulmuş
'260700	Kurşun cevherleri ve konsantreleri
'261390	Molibden cevherleri ve konsantreleri; diğer
'851770	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar için aksam ve parçalar
'271012	Petrol ve bitümenli yağlardan elde edilen hafif yağlar ve müstahzarları (petrol veya bitümenli yağ oranı >=%70)
'300215	Dozlandırılmış veya perakende satışa uygun şekilde ambalajlanmış/hazırlanmış bağışıklık ürünleri
'420221	El çantaları; dış yüzleri tabii/terkip yoluyla elde edilen deri, kösele/rugandan
'760200	Alüminyum döküntü ve hurdaları
'100199	Buğday (makarnalık durum buğdayı hariç) ve mahlut; tohumluk olmayan
'160559	Arcidae, Arctidae, Cardiidae, Donacidae vb familyasına ait diğer yumuşakçalar; hazırlanmış veya konserve edilmiş
'240110	Tütün (saplı, damarlı)
'270750	Diğer aromatik hidrokarbon karışımları; ISO 3405 Metodu (ASTMD 86 Metoduna eşdeğer) ile damıtılan
'300490	Tedavide/korunmada kullanılmak üzere hazırlanan diğer ilaçlar
'320290	Debagatte kullanılan anorganik maddeler müstahzarlar
'430219	Diğer dabaklanmış, aprelenmiş (bütün halinde) kürkler
'620342	Erkek/erkek çocuk için kısa pantolon, şort vs. pamuktan
'620462	Kadın/kız çocuk için pantolon, şort vs. pamuktan
'720421	Paslanmaz çelik döküntü, hurdaları
'730120	Demir/çelikten kaynak yapılmış profiller
'740400	Bakır hurda ve döküntüler
'840991	Benzinli motorlar için aksam; parçalar
'841330	İçten yanmalı pistonlu motorlar yakıt, yağ/soğutma pompaları
'845121	Kurutma makineleri kuru çamaşır kap.<10 kg.
'870331	Motorlu taşıt; dizel/yarı dizel (silindir hacmi=<1500cm3)

Kaynak: (Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), 2019)

Tablo 17'de Güney Kore'nin dünyadan ithal ettiği 4.971 ürünün TİM tanımlamasına göre sektörel kırılımı görülmektedir. “Kimyevi Maddeler ve Mamulleri” sektörü Güney Kore'nin hem dünyadan hem de Türkiye'den en çok ithalat yaptığı sektör olurken 2018 yılında dünyadan 189,1 milyar dolar hem de Türkiye'den ise 451 milyon dolarlık ithalat gerçekleştirmiştir. Bu sektörü 100,6 milyar dolarlık dünyadan ithalat ile “Elektrik Elektronik” sektörü izlerken Güney Kore Türkiye'den ise en çok ikinci ithalatı 119 milyon dolar ile “Otomotiv Endüstrisi” sektöründe gerçekleştirmiştir. Güney Kore dünyadan en az ithalatı 90 milyon dolar ile “Zeytin ve Zeytinyağı” sektöründe yaparken Türkiye'den ise en az ithalatı 5 bin dolar ile “Yaş Meyve ve Sebze” sektöründe gerçekleştirmiştir.

Güney Kore'nin dünyadan en çok ithalatını gerçekleştirdiği sektörler ile Türkiye'den en çok ithalatını yaptığı sektörler sınıflandırdığında 14 sektörün öne çıktığı görülmektedir. Bu sektörlerden 4 tanesinde Güney Kore'nin dünyadan en çok ithalat yaptığı ürünlerin sektörel sıralaması Türk ihracatçılarından ithalatını gerçekleştirdiği sektörlerin sıralaması ile örtüştüğü görülmektedir. Bu sektörler “İklimlendirme Sanayii”, “Kimyevi Maddeler ve Mamulleri”, “Kuru Meyve ve Mamulleri” ile “Madencilik Ürünleri” olarak sıralanabilir. Yapılan analizde 2 sektörün ise Güney Kore'nin dünyadan yaptığı ithalat sıralamasında üst sıralarda olmasına karşılık Türkiye'den yapılan ithalattaki sıralamada gerilerde kaldığı görülmektedir. Bu sektörler Güney Kore'nin dünyadan en çok ithalat yaptığı 7. sektör olan “Çelik” sektörü ile 10. sektör olan “Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri” sektörüdür. İhracatçılarımızın Güney Kore'nin ithalatında üst sıralarda yer alan bu sektörlerde Güney Kore pazarlarında gerilerde yer aldığı genelde ise toplamda 28,9 milyar dolarlık ithalat gerçekleştiren sektörlerle toplamda yaklaşık 18 milyon dolarlık ürün satabilen Türk ihracatçıları için daha çok kat edilecek yolun olduğu görülmektedir.

Tabloda ayrıca Güney Kore'nin Türkiye'den yaptığı ithalatın sektörel kırılımı incelendiğinde “Kimyevi Maddeler ve Mamulleri” sektörünün %37,9'luk pay ile en yüksek paya sahip olan sektör olduğu tespit edilirken bu sektörü sırası ile %10'luk pay ile “Otomotiv Endüstrisi” sektörü ile %8,6'lık pay ile “Madencilik” sektörünün takip ettiği görülmektedir. Sektörler arasında en düşük ithalat payına ise %0,0004'lik pay ile “Yaş Meyve ve Sebze” sektörünün sahip olduğu görülmektedir. Güney Kore'nin Türkiye'den yaptığı ithalatının dünyadan gerçekleştirdiği ithalat içindeki payı incelendiğinde “Zeytin ve Zeytinyağı” sektörünün dünyadan az ithal edilmesine karşı bu üründe Türkiye'den yapılan ithalatta %7,2 ile en yüksek paya sahip olan sektör olduğu görülmektedir. Sektörler arasında Güney Kore'nin dünyadan gerçekleştirdiği ithalatta %2,2'lik paya sahip “Halı” sektörü ile %2,1'lik paya sahip “Fındık ve

Mamulleri” sektörünün de performansları dikkat çekicidir. Güney Kore pazarında görece fazla paya sahip bu sektörlerin pazar paylarını genişletmeleri diğer sektörlerle göre daha kolay görülmektedir. Sektörler arasında Güney Kore’nin dünyadan gerçekleştirdiği ithalat içinde en az paya ise %0,0003’lük pay ile “Yaş Meyve Sebze” sektörünün sahip olduğu görülmektedir.

Türk ihracatçıları Güney Kore’ye 2,2 milyon dolarlık Halı ihraç ederken Güney Kore’nin dünyadan 100 milyon dolarlık ithalat yaptığı görülmektedir. Aynı şekilde Güney Kore’ye 7,6 milyon dolarlık “Zeytin ve Zeytinyağı” ihraç ederken Güney Kore’nin dünyadan 400 milyon dolarlık ithalat yaptığı görülmektedir

Tablo 17. Güney Kore'nin Dünyadan İthal Ettiği 5.085 Ürünün Sektörel Dağılımı(2018, milyar \$)

Dünyadan İthalatına Göre Sıralaması	Türkiye'den İthalatına Göre Sıralaması	TİM Sektörü	Güney Kore'nin dünyadan ithalatı	Türkiye'nin dünyaya ihracatı	Güney Kore'nin Türkiye'den ithalatı	Dünyadaki toplam ihracat	Türkiye'nin 1 İhracatın Dünyadaki Toplam İhracat İçindeki Payı	Sektörün Türkiye'nin Güney Kore'ye Yaptığı İhracat İçindeki Payı	Güney Kore'nin Türkiye'den İthalatının Türkiye'nin Toplam İhracatı İçindeki Payı	Güney Kore'nin Türkiye'den İthalatının Toplam İthalatı İçindeki Payı
7	15	Çelik	18,31	15,37	0,012	590,14	2,6%	1,0%	0,1%	0,1%
15	18	Çimento Cam Seramik ve Toprak Ürünleri	6,31	2,99	0,006	242,43	1,2%	0,5%	0,2%	0,1%
6	5	Demir ve Demir Dışı Metaller	20,50	8,29	0,071	703,30	1,2%	6,0%	0,9%	0,3%
14	6	Deri ve Deri Mamulleri	6,79	1,60	0,057	267,70	0,6%	4,8%	3,6%	0,8%
2	7	Elektrik Elektronik	100,62	10,21	0,047	3232,39	0,3%	3,9%	0,5%	0,0%
23	20	Fındık ve Mamulleri	0,17	1,83	0,004	9,42	19,4%	0,3%	0,2%	2,1%
19	21	Gemi ve Yat	2,19	0,97	0,004	137,43	0,7%	0,3%	0,4%	0,2%
25	24	Halı	0,10	2,26	0,002	16,51	13,7%	0,2%	0,1%	2,2%
9	4	Hazırgiyim ve Konfeksiyon	11,68	17,56	0,089	572,11	3,1%	7,5%	0,5%	0,8%
8	10	Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mam.	12,35	6,59	0,022	646,27	1,0%	1,8%	0,3%	0,2%
13	13	İklimlendirme Sanayii	9,02	4,33	0,014	412,65	1,0%	1,2%	0,3%	0,2%
1	1	Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	189,06	17,12	0,451	4544,04	0,4%	37,9%	2,6%	0,2%
22	22	Kuru Meyve ve Mamulleri	0,46	1,30	0,003	31,64	4,1%	0,3%	0,3%	0,7%
3	3	Madencilik Ürünleri	34,71	4,58	0,103	429,75	1,1%	8,6%	2,2%	0,3%
4	8	Makine ve Aksamları	32,15	5,94	0,037	910,10	0,7%	3,2%	0,6%	0,1%
18	14	Meyve Sebze Mamulleri	2,48	1,52	0,014	180,64	0,8%	1,2%	0,9%	0,6%
10	19	Mobilya,Kağıt ve Orman Ürünleri	10,61	5,15	0,006	570,93	0,9%	0,5%	0,1%	0,1%
17	23	Mücevher	3,40	7,18	0,002	607,34	1,2%	0,2%	0,0%	0,1%
5	2	Otomotiv Endüstrisi	24,89	31,58	0,119	2001,24	1,6%	10,0%	0,4%	0,5%
12	11	Savunma ve Havacılık Sanayii	9,95	1,82	0,020	472,82	0,4%	1,7%	1,1%	0,2%
11	9	Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller	10,02	1,62	0,037	336,05	0,5%	3,1%	2,3%	0,4%
24	25	Süs Bitkileri ve Mam.	0,12	0,10	0,000	22,21	0,4%	0,0%	0,0%	0,0%
16	12	Tekstil ve Hammaddeleri	5,07	7,89	0,016	268,67	2,9%	1,4%	0,2%	0,3%
21	16	Tütün	0,52	0,97	0,007	44,41	2,2%	0,6%	0,7%	1,3%
20	26	Yaş Meyve ve Sebze	1,61	1,45	0,000	98,86	1,5%	0,0%	0,0%	0,0%
26	17	Zeytin ve Zeytinyağı	0,09	0,38	0,007	10,97	3,4%	0,6%	1,8%	7,2%
		Diğer Sanayi Ürünleri	2,42	0,13	0,001	119,52	0,1%	0,1%	0,5%	0,0%
		TİM sınıflaması dışı	19,55	5,40	0,038	1729,54	0,3%	3,2%	0,7%	0,2%
		Sektörler toplamı	535,2	166,1	1,2	19.209,1	0,9%	100%	0,7%	0,2%

Kaynak: (International Trade Centre (ITC), Trademap, 2019) ve TİM

2.3. Türkiye'nin Dünyadan İthalatı

Tablo 18'de 2018 yılında Türkiye'nin dünyadan en fazla ithalat yaptığı ilk 10 ülke, Güney Kore'den yaptığı ithalat ve bu ülkelerin Türkiye'nin toplam ithalatındaki payları görülmektedir. Türkiye'nin 2018 yılında ilk 10 ülkeden yaptığı ithalat 132,4 milyar \$ olurken ilk 10 ülkeden yapılan ithalat toplam ithalatının %56,5'ini oluşturmaktadır. Tabloda da açıkça görülmektedir Türkiye'nin en büyük tedarikçisi konumundaki Rusya'dan 2018 yılında yaklaşık 22 milyar dolarlık ithalat yapılırken bu ülkeden yapılan ithalatın payı %9,9 olmuştur. Rusya'yı 20,7 milyar dolarlık ithalat ve %9,3'lük pay ile Çin ve bu ülkeyi de 20,4 milyar dolarlık ithalat ve %9,2'lik pay ile Almanya'nın izlediği görülmektedir. Güney Kore Türkiye'nin en çok ithalat yaptığı 11. ülke olurken Türkiye Güney Kore'den 2018 yılında 6,3 milyar dolarlık ithalat yapmıştır. Bu ülkeden Türkiye'nin yaptığı ithalatın toplam ithalat içindeki payı ise %2,84 olmuştur.

Tablo 18. Türkiye'nin Dünyadan İthalat Yaptığı Ülkeler (2018, 1.000 \$)

Sıra	Ülke	İthalat (1.000 \$)	%
1	Rusya	21.989.574	9,86%
2	Çin	20.719.061	9,29%
3	Almanya	20.407.294	9,15%
4	ABD	12.377.681	5,55%
5	Belirlenemeyen ülkeler	11.038.416	4,95%
6	İtalya	10.155.669	4,55%
7	Hindistan	7.534.783	3,38%
8	Birleşik Krallık	7.446.107	3,34%
9	Fransa	7.413.025	3,32%
10	İran	6.931.258	3,11%
11	Güney Kore	6.343.174	2,84%
	Diğer ülkeler	90.690.837	40,66%
	Türkiye'nin toplam ithalatı	223.046.879	100%

Kaynak: (International Trade Centre (ITC), Trademap, 2019)

Tablo 19'de son 10 yılda Türkiye'nin en fazla ithalat yaptığı ilk 10 ülke görülmektedir. 2009-2018 dönemi boyunca Rusya 2009-2014 döneminde ve 2018 yılında olmak üzere 7 yıl, Çin ise 2015-2107 döneminde olmak üzere 3 yıl Türkiye'nin en fazla ithalat yaptığı ülke olmuştur. İkinci sırada Çin 3 yıl Almanya ise 7 yıl yer almıştır. Türkiye'nin en çok ithalat yaptığı ilk 10 ülke sıralamasında 12 farklı ülke ve belirlenemeyen ülkeler yer alırken Türkiye'nin en çok ithalat yaptığı ilk 10 ülke sıralamasında ABD, Almanya, Çin, Fransa, İtalya, Rusya ve belirlenemeyen ülkelerin 10 yıl boyunca sürekli sıralamaya girdiği görülmektedir. Bu ülkeler dışında İran 9 yıl sıralamada yer alırken Hindistan ve Güney Kore 6, İspanya 5 yıl, Birleşik Krallık ve İsviçre ise 2'şer yıl Türkiye'nin en çok ithalat yaptığı ilk 10 ülke sıralamasında yer almıştır.

Tablo 19. Türkiye'nin En Çok İthalat Yaptığı İlk 10 Ülke

Sıra	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
1	Rusya	Rusya	Rusya	Rusya	Rusya	Rusya	Çin	Çin	Çin	Rusya
2	Almanya	Almanya	Almanya	Almanya	Çin	Çin	Almanya	Almanya	Almanya	Çin
3	Çin	Çin	Çin	Çin	Almanya	Almanya	Rusya	Rusya	Rusya	Almanya
4	ABD	ABD	ABD	ABD	XXX	XXX	ABD	ABD	ABD	ABD
5	İtalya	İtalya	İtalya	İtalya	İtalya	ABD	İtalya	İtalya	İtalya	XXX
6	Fransa	Fransa	İran	XXX	ABD	İtalya	XXX	Fransa	XXX	İtalya
7	XXX	İran	Fransa	İran	İran	İran	Fransa	XXX	Fransa	Hindistan
8	İspanya	XXX	XXX	Fransa	İsviçre	Fransa	Güney Kore	Güney Kore	İran	Birleşik Krallık
9	Birleşik Krallık	İspanya	Hindistan	İspanya	Fransa	Güney Kore	İran	Hindistan	İsviçre	Fransa
10	İran	Güney Kore	Güney Kore	Hindistan	İspanya	Hindistan	Hindistan	İspanya	Güney Kore	İran

Kaynak: (International Trade Centre (ITC), Trademap, 2019)

XXX: belirlenemeyen ülkeler

Tablo 20'de 2018 yılında Türkiye'nin dünyadan en fazla ithalat yaptığı ilk 10 6'lı GTİP kodlu ürün ve bu ürünlerin Türkiye'nin ithalatındaki payları görülmektedir. Türkiye'nin 2018 yılında ilk 10 üründe yaptığı ithalat yaklaşık 70,8 milyar dolar olurken ilk 10 ürünün ithalatı toplam ithalatın %31,8'ini oluşturmaktadır. Türkiye 2018 yılında en çok ithalatı 25 milyar \$ ile '999999 "Başka yerde sınıflanmamış ürünler" GTİP kodlu üründe yaparken bu ürünün toplam ithalat içindeki payı %11,2 olmuştur. Bu ürünü 11,7 milyar dolarlık ithalat ve %5,2'lik pay ile '271019 "Diğer yağlar ve müstahzarlar" GTİP kodlu ürün ile 11,3 milyar dolarlık ithalat ve %5,1'lik pay ile '710812 "Altın (diğer işlenmemiş şekillerde olanlar, para yerine kullanılmayan)" GTİP kodlu ürünün izlediği görülmektedir.

Tablo 20 Türkiye'nin Dünyadan İthal Ettiği Ürünler (2018, 1.000 \$)

6'lı GTİP kodu	Ürün Açıklaması	İthalat	%
'999999	Başka yerde sınıflanmamış ürünler	25.005.291	11,2%
'271019	Diğer yağlar ve müstahzarlar	11.684.206	5,2%
'710812	Altın (diğer işlenmemiş şekillerde olanlar, para yerine kullanılmayan)	11.298.656	5,1%
'720449	Diğer döküntü ve hurdalar	7.061.333	3,2%
'270112	Bitümenli taşkömürü	4.256.939	1,9%
'870332	Motorlu taşıt; dizel/yarı dizel (1500cm ³ <silindir hacmi=<2500cm ³)	2.847.353	1,3%
'740311	Rafine bakır-katotlar ve katot parçaları	2.424.229	1,1%
'390210	Polipropilen (ilk şekilde)	2.257.248	1,0%
'840820	Kara taşıtları için motorlar-dizel, yarı dizel	2.042.959	0,9%
'851712	Hücresel ağlar için veya diğer kablosuz ağlar için telefonlar	1.966.998	0,9%
	Diğer ürünler	152.201.667	68,2%
		223.046.879	100,0%

Kaynak: (International Trade Centre (ITC), Trademap, 2019)

Tablo 21'da son 10 yılda Türkiye'nin en fazla ithalat yaptığı ilk 10 ürün görülmektedir. 2009-2018 dönemi boyunca '999999 "Başka yerde sınıflanmamış ürünler" GTİP kodlu ürünün Türkiye'nin en fazla ithalat yaptığı ürün olduğu görülmektedir. Bu ürünü '271019 "Diğer yağlar ve müstahzarlar" GTYİP kodlu ürün 8 yıl '710812 "Altın (diğer işlenmemiş şekillerde olanlar, para yerine kullanılmayan)" GTİP kodlu ürün ise 2 yıl 2. sırada izlemiştir.

On yıllık dönemde 15 farklı ürünün en çok ithal edilen ilk on ürün sıralamasına girdiği görülmektedir.

Türkiye'nin en çok ithalat yaptığı ilk 10 ürün sıralamasında '271019, '710812, '720449, '870332 ve '999999 GTİP kodlu ürünlerin 10 yıl boyunca sürekli sıralamaya girdiği görülmektedir. Bu ürünler dışında '740311 GTİP kodlu ürün 9, '300490 GTİP kodlu ürün 7, '271119, '851712 ve '880240 GTİP kodlu ürünler 6 yıl sıralamada yer alırken, '390210 GTİP kodlu ürün 5 yıl, '270112 ve '840820 GTİP kodlu ürünler 4 yıl, '854140 GTİP kodlu ürün 2 yıl ve '853120 GTİP kodlu ürün ise 1 yıl Türkiye'nin en çok ithalat yaptığı ilk 10 ürün sıralamasında yer almıştır.

Tablo 21. Türkiye'nin En Çok İthalat Yaptığı İlk 10 Ürün (6'lı GTİP kod)

Sıra	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
1	'999999	'999999	'999999	'999999	'999999	'999999	'999999	'999999	'999999	'999999
2	'271019	'271019	'271019	'271019	'710812	'271019	'271019	'271019	'710812	'271019
3	'720449	'720449	'720449	'720449	'271019	'710812	'720449	'710812	'271019	'710812
4	'300490	'740311	'710812	'710812	'720449	'720449	'870332	'870332	'720449	'720449
5	'710812	'300490	'870332	'870332	'870332	'870332	'710812	'720449	'870332	'270112
6	'271119	'710812	'740311	'271119	'851712	'851712	'880240	'880240	'270112	'870332
7	'740311	'870332	'880240	'740311	'740311	'390210	'851712	'851712	'854140	'740311
8	'853120	'271119	'271119	'880240	'271119	'271119	'270112	'854140	'851712	'390210
9	'870332	'880240	'300490	'300490	'390210	'740311	'740311	'270112	'740311	'840820
10	'840820	'840820	'840820	'390210	'300490	'880240	'390210	'300490	'300490	'851712

Kaynak: (International Trade Centre (ITC), Trademap, 2019)

Tablo 22'de **Tablo 21**'de yer alan Güney Kore'nin dünyadan en çok ithalat yaptığı 6'lı GTİP koda sahip ilk on ürünün açıklamaları görülmektedir.

Tablo 22. Tablo 21’de yer alan 6’lı GTİP kodlu ürünlerin açıklamaları

6’lı GTİP kod	Ürün açıklaması
'271019	Diğer yağlar ve müstahzarlar
'710812	Altın (diğer işlenmemiş şekillerde olanlar, para yerine kullanılmayan)
'720449	Diğer döküntü ve hurdalar
'870332	Motorlu taşıt; dizel/yarı dizel (1500cm ³ <silindir hacmi=<2500cm ³)
'999999	Başka yerde sınıflanmamış ürünler
'740311	Rafine bakır-katotlar ve katot parçaları
'300490	Tedavide/korunmada kullanılmak üzere hazırlanan diğer ilaçlar
'271119	Diğer hidrokarbon gazları (sıvılaştırılmış)
'851712	Hücresel ağlar için veya diğer kablosuz ağlar için telefonlar
'880240	Uçak ve diğer hava taşıtları (boş ağırlık >15000 kg)
'390210	Polipropilen (ilk şekilde)
'270112	Bitümenli taşkömürü
'840820	Kara taşıtları için motorlar-dizel, yarı dizel
'854140	Işığa duyarlı yarı iletken tertibat ve ışık yayan diyodlar (LED)
'853120	Gösterge tabloları-sıvı kristal, diyet tertibatlı

Kaynak: (Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), 2019)

Tablo 23’de Türkiye’nin dünyadan ithal ettiği 6’lı GTİP kodlu ürünlerin 2012-2018 döneminde TİM tanımlamasına göre sektörel kırılımı görülmektedir. Türkiye 2012 yılında en çok ithalatı 30,2 milyar dolar ile “Kimyevi Maddeler ve Mamulleri” sektöründe yaparken 2018 yılında da 49,9 milyar dolar ile yine bu sektörde en fazla ithalatı yapmıştır. Türkiye 2012 yılında ikinci en büyük ithalatı ise 13,65 milyar dolar ile “Elektrik Elektronik” sektöründe yaparken 2018 yılında ise 21,9 milyar dolar ile “Otomotiv Endüstrisi” sektöründe yapmıştır. Türkiye en çok üçüncü ithalatı ise 2012 yılında 13,5 milyar dolar ile “Otomotiv Endüstrisi” sektöründe yaparken 2018 yılında da 18,4 milyar dolarlık ithalat ile “Çelik” sektöründe yapmıştır.

Türkiye en az ithalatı ise 2012 yılındaki 21 milyon dolarlık 2018 yılında da 42 milyon dolarlık ithalat ile “Fındık ve Mamulleri” sektöründe gerçekleştirmiştir.

Türkiye’nin 2012-2018 döneminde dünyadan ithalatında en fazla artışın olduğu sektör ise “Zeytin ve Zeytinyağı” sektörü olmuştur. Bu sektörü 2012 yılında 25 milyon dolar 2018 yılında ise 2,4 milyar dolarlık ithalatın gerçekleştiği “Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller” sektörü ile 2012 yılında 2,03 milyar dolar 2018 yılında ise 12,6 milyar dolarlık ithalatın gerçekleştiği “Mücevher” sektörü izlemiştir.

Tablo 23. Türkiye'nin Dünyadan Yaptığı İthalatın TİM Sektör Sınıflamasına Göre Dağılımı (2012-2018, milyar \$)

TİM sektör sınıfı	Sektörde yer alan 6'lı GTİP kodlu ürün sayısı	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Değişim (2012-2018)	Sektörel pay (2012, %)	Sektörel pay (2018, %)
Çelik	238	12,05	16,94	21,60	20,77	20,19	18,97	15,38	13,90	17,16	18,41
Çimento Cam Seramik ve Toprak Ürünleri	134	0,93	1,32	1,63	1,51	1,88	2,15	1,92	1,63	1,62	1,49
Demir ve Demir Dışı Metaller	277	5,26	8,13	10,36	9,78	10,08	10,41	9,28	8,48	10,25	10,82
Deri ve Deri Mamulleri	87	1,17	1,46	1,88	1,83	2,04	1,95	1,55	1,31	1,23	1,11
Elektrik Elektronik	380	13,65	16,45	18,91	18,65	20,50	21,04	20,13	22,23	23,26	18,28
Fındık ve Mamulleri	5	0,02	0,02	0,03	0,02	0,03	0,03	0,05	0,04	0,04	0,04
Gemi ve Yat	22	1,36	1,04	1,45	0,89	0,84	0,46	0,56	0,46	2,67	0,98
Halı	22	0,14	0,18	0,19	0,18	0,18	0,17	0,10	0,07	0,06	0,05
Hazırgiyim ve Konfeksiyon	288	2,15	2,88	3,38	2,75	3,25	3,36	3,09	2,90	2,47	2,03
Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri	222	3,45	4,00	5,09	7,66	8,54	9,81	8,41	8,01	8,88	8,35
İklimlendirme Sanayii	96	3,48	3,91	5,22	5,09	6,16	5,04	5,13	5,59	5,49	5,34
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	924	30,15	38,83	49,31	50,16	51,97	53,22	40,89	37,33	46,66	49,89
Kuru Meyve ve Mamulleri	20	0,18	0,18	0,22	0,30	0,25	0,26	0,29	0,35	0,37	0,39
Madencilik Ürünleri	116	3,04	3,43	4,13	3,85	3,58	3,41	5,11	4,55	6,88	7,31
Makine ve Aksamları	290	6,53	8,21	10,91	10,79	12,59	11,60	10,60	11,54	11,13	9,61
Meyve Sebze Mamulleri	88	0,15	0,19	0,25	0,24	0,28	0,33	0,31	0,26	0,32	0,27
Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri	308	3,41	4,53	5,14	5,01	5,41	5,50	4,93	4,71	5,45	5,09
Mücevher	41	2,03	3,07	7,05	8,54	16,27	8,16	4,21	7,23	17,47	12,59
Otomotiv Endüstrisi	157	13,51	18,98	24,00	20,63	23,58	22,53	23,89	24,88	25,66	21,90
Savunma ve Havacılık Sanayii	57	1,96	4,46	4,96	4,47	3,66	4,48	5,31	6,24	4,91	5,06
Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller	206	0,25	0,57	0,97	1,36	0,91	0,75	0,93	1,03	1,64	2,44
Süs Bitkileri ve Mam.	16	0,04	0,05	0,07	0,07	0,09	0,09	0,08	0,09	0,08	0,06
Tekstil ve Hammaddeleri	505	6,18	8,95	10,22	8,54	9,15	9,56	8,09	7,95	9,51	8,57
Diğer Sanayi Ürünleri	39	0,33	0,47	0,63	0,61	0,63	0,66	0,58	0,63	0,62	0,45
Tütün	8	0,36	0,34	0,37	0,45	0,47	0,53	0,51	0,56	0,51	0,58
Yaş Meyve ve Sebze	62	0,06	0,08	0,10	0,19	0,20	0,20	0,22	0,24	0,27	0,21
Zeytin ve Zeytinyağı	5	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01	0,01	0,00	0,01
TİM sınıflaması dışı	1.358	29,09	36,88	52,75	52,20	48,92	47,52	35,64	26,40	29,21	31,69
Sektörler toplamı	5.971	140,9	185,5	240,8	236,5	251,7	242,2	207,2	198,6	233,8	223,0

Kaynak: (International Trade Centre (ITC), Trademap, 2019)

2.4. Türkiye'nin Güney Kore'den İthalatı

Bundan önceki bölümlerde Güney Kore'nin dünyadan ve Türkiye'den ithalatı incelenmişti. İki ülke arasındaki ticaretin RCA (3. Bölümde anlatılacak) ve STA (4. Bölümde anlatılacak) ile analizlerinden önce bu bölümde ise Türkiye'nin Güney Kore'den ithalatı incelenecektir.

Tablo 24'de 2018 yılında Türkiye'nin Güney Kore'den en fazla ithalat yaptığı ilk 10 ürün ve bu ürünlerin Türkiye'nin Güney Kore'nden yaptığı toplam ithalat içindeki payları görülmektedir. Türkiye'nin Güney Kore'den 2018 yılında ilk 10 üründe yaptığı ithalat 1,83 milyon dolar olurken ilk 10 ürünün ithalatı Güney Kore'den yapılan toplam ithalatının %28,9'unu oluşturmaktadır. Bir başka ifade ile 2018 yılında Güney Kore'nin Türkiye'den ithal ettiği neredeyse her dört üründen biri ilk 10 ürün içinde yer almıştır.

Türkiye 2018 yılında Güney Kore'den en çok ithalatı 333,6 milyon dolar ile '300213 "Karışım olmayan bağışıklık ürünleri; dozlandırılmamış veya perakende satışa uygun şekilde ambalajlanmamış/hazırlanmamış" GTİP kodlu üründe yaparken bu ürünün toplam ithalat içindeki payı %5,3 olmuştur. Bu ürünü 220,8 milyon dolarlık ithalat ve %3,5'lik pay ile '291736 Tereftalik asit ve tuzları GTİP kodlu ürün ile 209,5 milyon dolarlık ithalat ve %3,3'lük pay ile '390210 "Polipropilen (ilk şekilde)" GTİP kodlu ürünün izlediği görülmektedir.

Tablo 24. Türkiye'nin Güney Kore'den ithalatı (2018, 1000 \$)

6'lı GTİP kodlu ürün	Ürün açıklaması	İthalat	%
'300213	Karışım olmayan bağışıklık ürünleri; dozlandırılmamış veya perakende satışa uygun şekilde ambalajlanmamış/hazırlanmamış	333.630	5,3%
'291736	Tereftalik asit ve tuzları	220.804	3,5%
'390210	Polipropilen (ilk şekilde)	209.475	3,3%
'721913	Paslanmaz çelik yassı mamul (3= \leq kalın \leq 4, 75mm, sıcak hadde, rulo)	205.539	3,2%
'721049	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde mamulleri (genişlik= \geq 600mm, oluklu hariç, başka usulle çinko ile kaplanmış)	180.613	2,8%
'852990	Hava taşıtı, radar, telsiz-uzaktan kumanda cihazı aksam, parçaları	165.161	2,6%
'890590	Fener gemileri, yangın söndürme gemileri, yüzer vinç ve havuzlar	154.000	2,4%
'390330	Akrilonitril-butadien-stiren (abs) kopolimerleri (ilk şekilde)	148.077	2,3%
'840733	Kara taşıtları için kıvılcım ateşlemeli motorlar; 250cm ³ <silindir hacmi= \leq 1000cm ³	108.986	1,7%
'870332	Motorlu taşıt; dizel/yarı dizel (1500cm ³ <silindir hacmi= \leq 2500cm ³)	104.857	1,7%
Diğer ürünler		4.512.032	71,1 %
		6.343.174	100,0 %

Kaynak: (International Trade Centre (ITC), Trademap, 2019)

Tablo 25' da 2012-2018 döneminde Türkiye'nin Güney Kore'den en fazla ithalatını yaptığı ilk 10 6'lı GTİP kodlu ürün görülmektedir. 2012- 2018 dönemi boyunca 25 farklı ürünün en çok ithal edilen ilk on ürün sıralamasına girdiği görülmektedir.

Türkiye'nin Güney Kore'den en çok ithalatını yaptığı ilk 10 ürün sıralamasında '852990 ve '870332 GTİP kodlu ürünlerin 7 yıl boyunca sürekli sıralamaya girdiği görülmektedir. Bu ürünler dışında '291736, '721049, '721913 ve '852872 GTİP kodlu ürünler 5 yıl sıralamada yer alırken '390120, '390330 ve '851712 GTİP kodlu ürünler 4 yıl, '390210 GTİP kodlu ürün 3 yıl, '300210, '300213, '390230, '722530, '842952 ve '890120 GTİP kodlu ürünler 2 yıl, geriye kalan 9 ürün de 1'er yıl Türkiye'nin Güney Kore'nin en çok ithalat yaptığı ilk 10 ürün sıralamasında yer almıştır.

Tablo 25. Türkiye'nin Güney Kore'den En Çok İthalatını Yaptığı İlk 10 Ürün (6'lı GTİP kod)

2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
'852872	'852872	'852872	'852990	'852990	'890120	'300213
'860310	'852990	'852990	'852872	'852872	'721913	'291736
'842952	'842952	'851712	'851712	'722530	'721049	'390210
'853120	'851712	'291736	'721913	'300210	'390210	'721913
'271019	'870332	'390120	'300210	'870332	'291736	'721049
'870332	'840290	'721913	'722530	'721913	'870332	'852990
'890120	'390120	'390230	'291736	'291736	'300213	'890590
'852990	'390330	'721049	'390120	'390120	'390330	'390330
'390230	'721049	'870332	'901380	'851712	'999999	'840733
'390330	'860110	'390210	'870332	'721049	'852990	'870332

Kaynak: (International Trade Centre (ITC), Trademap, 2019)

Tablo 26'de Tablo 25'da yer alan Türkiye'nin Güney Kore'den en çok ithalatını yaptığı 6'lı GTİP koda sahip ilk on ürünün açıklamaları görülmektedir.

Tablo 26. Tablo 25'da yer alan 6'lı GTİP kodlu ürünlerin açıklamaları

6'lı GTİP kod	Ürün açıklaması
'271019	Diğer yağlar ve müstahzarlar
'291736	Tereftalik asit ve tuzları
'300210	Serumlar Ve Diğer Kan Fraksiyonları Ve Bağışıklık Sağlayan Ürünler (Biyoteknolojik İşleme Elde Edilmiş Olsun Olmasın)
'300213	Karışım olmayan bağışıklık ürünleri; dozlandırılmamış veya perakende satışa uygun şekilde ambalajlanmamış/hazırlanmamış
'390120	Özgül kütlesi $\geq 0,94$ olan polietilen
'390210	Polipropilen (ilk şekilde)
'390230	Propilen kopolimerleri (ilk şekilde)
'390330	Akrilonitril-butadien-stiren (abs) kopolimerleri (ilk şekilde)
'721049	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde mamulleri (genişlik ≥ 600 mm, oluklu hariç, başka usulle çinko ile kaplanmamış)
'721913	Paslanmaz çelik yassı mamul ($3 \leq \text{kalın} < 4$, 75mm, sıcak hadde, rulo)
'722530	Alaşımlı çelikten yassı hadde mamuller (sıcak haddeli (rulo) $e_n \geq 600$ mm)
'840290	Buhar kazanı aksam, parçaları
'840733	Kara taşıtları için kıvılcım ateşlemeli motorlar; $250 \text{cm}^3 < \text{silindir hacmi} < 1000 \text{cm}^3$
'842952	Kulesi 360 derece dönebilen yükleyiciler
'851712	Hücresel ağlar için veya diğer kablosuz ağlar için telefonlar
'852872	Televizyon; diğerleri, renkli olanlar
'852990	Hava taşıtı, radar, telsiz-uzaktan kumanda cihazı aksam, parçaları
'853120	Gösterge tabloları-sıvı kristal, diyot tertibatlı
'860110	Elektrik enerjisini dışarıdan alan lokomotifler
'860310	Elektrik enerjisini dışarıdan alan demiryolu ve tramvay vagonları
'870332	Motorlu taşıt; dizel/yarı dizel ($1500 \text{cm}^3 < \text{silindir hacmi} < 2500 \text{cm}^3$)
'890120	Sarıncı gemiler (tankerler)
'890590	Fener gemileri, yangın söndürme gemileri, yüzer vinç ve havuzlar
'901380	Diğer alet, cihaz-tertibatlar
'999999	Başka yerde sınıflandırılmamış ürün

Kaynak: (Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), 2019)

Tablo 27'de Türkiye'nin 2012-2018 döneminde Güney Kore'den ithal ettiği ürünlerin yıllara

göre TİM tanımlamasına göre sektörel kırılımı görülmektedir.

Türkiye Güney Kore'den 2012 yılında en çok ithalatı 1,3 milyar dolar ile "Elektrik Elektronik" sektöründe yaparken 2018 yılında ise 2,4 milyar dolarlık ithalat ile "Kimyevi Maddeler ve Mamulleri" sektörü ilk sırada yer almıştır. Türkiye Güney Kore'den ikinci sırada en çok ithalatı hem 2012 yılında 1,15 milyar dolarlık 2018 yılında da 943,1 milyon dolarlık ithalat ile "Otomotiv Endüstrisi" sektöründe gerçekleştirmiştir. Türkiye Güney Kore'den üçüncü sırada en çok ithalatı 2012 yılında 1,08 milyar dolarlık ithalat ile "Kimyevi Maddeler ve Mamulleri" sektöründe gerçekleştirirken 2018 yılında ise 932 milyon dolarlık ithalat ile "Çelik" sektöründe gerçekleştirmiştir.

Türkiye 2012 yılında Güney Kore'den "Fındık ve Mamulleri", "Kuru Meyve ve Mamulleri", "Yaş Meyve ve Sebze" ve "Zeytin ve Zeytinyağı" sektörlerinde hiç "Halı" ve "Süs Bitkileri ve Mamulleri" sektörlerinde ise yok denecek kadar az ithalat yapmıştır.

Türkiye 2012-2018 döneminde Güney Kore'den yaptığı ithalatta en büyük artışı "Çelik" sektöründe gerçekleştirirken bu sektörü sırası ile "Kimyevi Maddeler ve Mamulleri" ile "Tekstil ve Hammaddeleri" sektörlerinde gerçekleştirmiştir.

Tablo 27. Yıllara Göre Türkiye'nin Güney Kore'den İthalatının Sektörel Kırılımı (2012-2018, 1.000 \$)

TİM sektör sınıfı	Sektörde yer alan 6'lı GTİP kodlu ürün sayısı	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Değişim	Sektörel pay (2012, %)	Sektörel pay (2018, %)
Çelik	238	359.462	452.682	758.619	998.772	978.221	945.307	932.009	159%	6,4%	14,7%
Çimento Cam Seramik ve Toprak Ürünleri	135	27.890	26.576	37.851	31.654	19.445	21.587	14.849	-47%	0,5%	0,2%
Demir ve Demir Dışı Metaller	278	74.845	82.216	100.639	83.244	79.327	96.135	87.499	17%	1,3%	1,4%
Deri ve Deri Mamulleri	87	5.172	8.293	6.899	3.243	2.383	3.495	5.755	11%	0,1%	0,1%
Elektrik Elektronik	380	1.277.262	1.406.816	1.948.607	1.626.857	1.127.267	847.716	654.038	-49%	22,6%	10,3%
Fındık ve Mamulleri	5		99				146	-		0,0%	0,0%
Gemi ve Yat	22	213.400	11.259	47.284	36.319	39.668	288.900	156.492	-27%	3,8%	2,5%
Halı	22	4	12	19	5	1		-	-100%	0,0%	0,0%
Hazırgiyim ve Konfeksiyon	288	7.399	7.039	6.476	5.069	5.359	6.503	5.031	-32%	0,1%	0,1%
Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mam.	224	7.202	1.382	1.576	2.026	2.943	3.963	3.888	-46%	0,1%	0,1%
İklimlendirme Sanayii	97	187.228	391.437	146.871	203.690	248.722	168.536	152.355	-19%	3,3%	2,4%
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	933	1.078.752	1.330.850	1.976.022	1.741.667	1.586.635	2.052.552	2.373.131	120%	19,1%	37,4%
Kuru Meyve ve Mamulleri	20			46			5	-		0,0%	0,0%
Madencilik Ürünleri	118	21.970	12.066	25.129	30.500	18.281	36.776	35.573	62%	0,4%	0,6%
Makine ve Aksamları	291	492.611	567.377	618.697	288.970	370.450	332.876	247.239	-50%	8,7%	3,9%
Meyve Sebze Mamulleri	90	238	707	257	214	63	34	57	-76%	0,0%	0,0%
Mobilya,Kağıt ve Orman Ürünleri	313	55.082	68.123	90.648	54.962	33.034	31.005	27.952	-49%	1,0%	0,4%
Mücevher	41	11.403	5.993	4.885	2.449	2.119	2.302	2.830	-75%	0,2%	0,0%
Otomotiv Endüstrisi	158	1.154.624	938.674	924.206	993.368	1.056.388	1.042.258	943.060	-18%	20,4%	14,9%
Savunma ve Havaçılık Sanayii	52	69.217	82.854	137.434	203.942	101.108	62.982	75.268	9%	1,2%	1,2%
Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller	238	1.442	118	99	239	199	250	110	-92%	0,0%	0,0%
Süs Bitkileri ve Mam.	16	1							-100%	0,0%	0,0%
Tekstil ve Hammaddeleri	505	235.152	256.472	303.722	290.451	289.523	375.898	429.655	83%	4,2%	6,8%
Tütün	8	3.405	3.574	3.674	3.158	1.348	3.405	1.338	-61%	0,1%	0,0%
Yaş Meyve ve Sebze	67					1				0,0%	0,0%
Zeytin ve Zeytinyağı	6									0,0%	0,0%
Diğer Sanayi Ürünleri	39	1.947	1.739	1.618	1.585	1.175	1.405	1.321	-32%	0,0%	0,0%
TİM sınıflaması dışı	752	374.374	431.944	407.044	454.978	420.589	284.816	193.723	-48%	6,6%	3,1%
Sektörler toplamı	5.423	5.660.082	6.088.302	7.548.322	7.057.362	6.384.249	6.608.852	6.343.173	12%	100%	100%

Kaynak: (International Trade Centre (ITC), Trademap, 2019) ve TİM

3. Güney Kore ve Türkiye Dış Ticaretinde RCA Analizi

3.1. Çalışmanın Metodolojisi

Güney Kore 2018 yılında gerçekleştirdiği 535,5 milyar dolarlık ithalat ile dünyanın 8. en büyük ithalatçılarından biri konumunda olup bu ülkeyi ihracatçılarımız için kritik bir hedef pazar konumuna sokmaktadır. Söz konusu pazara ihracat yapmak isteyen firmaların dünyadan ithalatta yüksek paya sahip olan ve aralarında yaptıkları STA nedeni ile Türkiye’den yaptığı ithalatın daha da geliştirilmesi mümkün olan bu pazara yönelik etkili stratejiler geliştirmesine ihtiyaç vardır.

Söz konusu pazardan daha fazla pay alabilmek adına ülkemizin izleyebileceği makro stratejilerin belirlenmesinde gerek Türkiye’nin ihracatından hareketle rekabet üstünlüğüne sahip olduğumuz ürünlerde bir başka ifade ile arz yönünün kuvvetli olduğu ürünlerde Güney Kore pazarındaki konumumuz, gerekse Güney Kore’nin ithalatından hareketle Güney Kore’nin yoğun bir şekilde ithalatını yaptığı ürünlerin bir başka ifade ile talep yönünün kuvvetli olduğu ürünlerin tespit edilmesi kullanılacak yöntemler olarak öne çıkmaktadır.

Bu çalışmanın amacı Türkiye’nin uluslararası piyasalarda rekabet üstünlüğüne sahip olduğu ve Güney Kore pazarına satabileceği ürünlerin tespitinin analizidir.

Çalışmada dünyada ihracata konu olan 5.668 ürün içinde Türkiye’nin uluslararası piyasalarda rekabet üstünlüğü olan (Revealed Comparative Advantage “RCA”/ Açıklanmış Karşılaştırmalı Üstünlükler değeri 1 ve üzerinde olan) ürünler tespit edilmiştir. Tespit edilen ürünler için Güney Kore’nin küresel ticareti ve bu ticaret içinde Türkiye’nin payı analiz edilmiştir. Bu yöntemde Türkiye’nin küresel piyasalarda rekabet üstünlüğü olan ürünlerin arzından yola çıkarak bu ürünlerin Güney Kore’nin talep kısmı ile birlikte incelenmesi amaçlanmıştır.

Bir ülkenin ihraç ettiği ürünlerde rekabet avantajına sahip olduğu ürünün tespit edilmesine yönelik çeşitli yöntemler vardır. Bu tür ürünlerin tespit edilip o ürün üzerinde uzmanlaşmaya gidilmesi uluslararası piyasalarda ülkeye rekabet açısından avantaj getirecektir. Dezavantajlı bir ürünün üretiminde ve ticaretinde ısrar etmek yurt içi kaynakların amacına uygun ve verimli dağılmamasına neden olacaktır.

Adam Smith’in mutlak üstünlük ve David Ricardo’nun karşılaştırmalı üstünlük yaklaşımları bu alan üzerinde tüm otoriterlerce kabul edilmiş en bilinen yöntemlerdir. Daha sonraki yıllarda ise Béla Balassa (1965, Trade Liberalisation and “Revealed” Comparative Advantage) “açıklanmış karşılaştırmalı üstünlük” (revealed comparative advantage-RCA) kavramını ortaya atarak ülke

ekonomilerinin karşılaştırmalı üstünlüğe sahip olduğu ürünlerin belirlenmesine yardımcı olan bir endeks geliştirmiştir. Bugün Dünya Bankası gibi birçok kurum, ülkelerin dış ticarete rekabet güçlerini analiz eden çalışmalarda halen RCA endeks analizlerine başvurmakta, küresel anlamda RCA hesaplama sonuçlarını kendi internet sitesi üzerinden yayınlamaktadır.

“Açıklanmış karşılaştırmalı üstünlük (RCA)” endeksine göre, eğer bir ülkede herhangi bir yıl içinde, ilgili ürünün ihracatının, ülkenin toplam ihracatı içindeki payı dünya ortalamasına göre yüksek ise (aynı ürünün toplam dünya ihracatı içindeki payına oranı birim değerden büyükse), o üründe ilgili ülke karşılaştırmalı üstünlüğe (RCA) sahiptir. Aynı ürünün toplam dünya ihracatı içindeki payına oranı birim değerden düşük ise ülke o üründe dünya piyasasında dezavantajlı durumdadır (Dünya Ticaret Örgütü (World Trade Organization, WTO), 2019).

$$RCA^i_k = (X^i_k / X^i) / (X_k / X) ; i= \text{ülke}, k: \text{ürün}$$

X^i_k : i ülkesinin k ürünü için yıl içindeki toplam ihracatı

X^i : i ülkesinin yıl içindeki toplam ihracatı (bütün ürünlerin toplam ihracatı)

X_k : k ürünü için yıl içindeki dünya toplam ihracatı

X : yıl içindeki dünya toplam ihracatı (bütün ürünlerin toplam ihracatı)

Yukarıdaki formül ile elde edilen RCA değerleri 1 ve 1’den büyük ise ülke o ürünün ihracatında avantajlıdır, küçük ise dezavantajlıdır.

Çalışmada Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) ve Birleşmiş Milletlerin (UNCTAD) ortak ajansı olan Uluslararası Ticaret Merkezi (ITC)’nin uluslararası ticareti ürün ve ülke kırılımında gösteren web sitesi “TradeMap”ten alınmış verilerle analizler yapılmıştır.

Dünya Bankası tarafından, insanların ticaret ve tarifeler hakkındaki bilgilere rahatça erişmeleri için Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı (UNCTAD) ile işbirliği içinde; Uluslararası Ticaret Merkezi (ITC), Birleşmiş Milletler İstatistik Bölümü (UNSD) ve Dünya Ticaret Örgütü (WTO) gibi uluslararası kuruluşlarla da istişare içinde olarak; Dünya Entegre Ticaret Çözümünü (Dünya Ticaret Örgütü) geliştirilmiştir. (WITS) (Dünya Bankası (The World Bank), 2019). Dünya Bankası’nın da uluslararası ticaret ile ilgili analizlerde ITC’nin veri sitesi olan “TradeMap”den faydalandığı görülmektedir.

“TradeMap”, dünyanın en büyük ticaret veri tabanına çevrimiçi erişim sağlamanın yanı sıra ülkelerin ihracat performansı, uluslararası talep, alternatif pazarlar ve hem ürün hem de ülke açısından rakiplerin rolü hakkında göstergeler sunmaktadır.

“TradeMap” web tabanlı bir etkileşimli ortamda çalışır ve 220'den fazla ülke ve bölgede ve 2'li, 4'lü ve 6'lı GTİP (Armonize Sistem) kodu ile tanımlanan yaklaşık 5.300 ürünün ticari akışlarını (değerler, miktarlar, eğilimler, pazar payı ve hem birim hem de grafik formatında) kapsar. Ticari veriler ayrıca, 150'den fazla ülke için tarife seviyesinde ve 100'den fazla ülke için de aylık veya üç aylık olarak mevcuttur.

Yıllık veriler, Birleşmiş Milletler İstatistik Bölümü tarafından tutulan dünyanın en büyük ticari veri tabanı olan COMTRADE'e dayanmaktadır ve aylık veya üç aylık veriler ITC tarafından ulusal gümrük ofislerinden veya bölgesel kuruluşlardan toplanmaktadır. Piyasaya erişim verileri doğrudan Piyasaya Erişim Haritası (Market Access Map) uygulamasından alınır (International Trade Centre, 2019).

Dünyada ihracata konu olan ürün sayısının 5.668 Türkiye'nin ihraç ettiği ürünlerin RCA değerleri 1 ve üzerinde olan ürün sayısının ise 1.506 üründe Güney Kore'nin Türkiye'den yaptığı ithalat analiz edilmiştir.

3.2. Bulgular ve Analiz

Güney Kore 2018 yılında dünyadan 218 farklı ülkeden 5.085 6'lı GTİP kodlu ürün ithal ederken Türkiye ise dünyanın 214 ülkesine 4.729 6'lı GTİP kodlu ürün ihraç etmiştir. Ayrıca Güney Kore'nin aynı yıl içerisinde Türkiye'den 1.471 ürün aldığı tespit edilmiştir.

Güney Kore'nin dünyadan ithal ettiği 5.085 ürün içinde Türkiye'nin dünyaya hiç satmadığı 476 ürün olduğu görülürken Türkiye'nin dünyaya ihraç ettiği 4.729 ürün içinde ise 120 ürünü Güney Kore'nin dünyadan hiç ithal etmediği görülmektedir. Sonuç olarak Türkiye ile Güney Kore'nin ortak ticaretlerine konu olabilecek 4.609 ürünün mevcut olduğu tespit edilmiştir. Bu da bize Türk ihracatçıları için Güney Kore ile daha fazla ürün ticaretinin mümkün olabileceğini göstermektedir. Türk ihracatçıların Türkiye'den 1.471 ürün olan Güney Kore pazarına dünyaya sattığı ancak Güney Kore pazarına daha hiç satamadığı 3.138 6'lı GTİP kodlu ürünün olduğu görülmektedir.

Güney Kore'nin 2018 yılında dünyadan ithalatı 5.085 üründe 535,2 milyar dolar olurken Türkiye'den ise 1.471 üründe 1,19 milyar dolarlık ithalat yapmıştır. Güney Kore'nin Türkiye'den yaptığı ithalat toplam ithalatı içinde %0,22 pay alırken bu ticaretin Türkiye'nin toplam ihracatındaki payı ise %0,7 olmuştur. Türkiye'nin 2018 yılında dünyadan ithalatı 4.788 üründe yaklaşık 223 milyar dolar olurken Güney Kore'den ise 1.776 üründe 6,3 milyar dolarlık ithalat yapmıştır. Türkiye'nin Güney Kore'den yaptığı ithalat toplam ithalatı içinde %2,8 pay alırken bu ticaretin Güney Kore'nin toplam ihracatındaki payı ise yaklaşık %1 olmuştur.

Güney Kore, Türkiye ile aralarındaki ticarete konu olan bu 1.471 üründe dünyadan toplam 226,9 milyar dolarlık ithalat yaparken bu ürünlerdeki ithalatın ülkenin toplam ithalatı içindeki payı ise %42,4 olarak gerçekleşmiştir. Türkiye ise Güney Kore ile aralarındaki ticaret konu olan bu 1.471 üründe dünyaya toplam 123,3 milyar dolarlık ihracat yaparken bu ihracatın ülkenin toplam ihracatı (168 milyar dolar) içindeki payı ise %73,4 olarak gerçekleşmiştir. Açıkça görülmektedir ki iki ülke arasında ticarete konu olan 1.471 ürün Türkiye dış ticaretinde çok daha fazla rol oynamaktadır. Tespit edilen bu ürünlerde dünya genelinde yaklaşık 10,4 milyar dolarlık ihracat yapıldığı görülürken toplam küresel ticaret içindeki payı ise %54 olmuştur. Bu da göstermektedir ki iki ülke arasında ticarete konu olan 1.471 ürün küresel ticaretin neredeyse yarısını oluşturmaktadır (**Tablo 28**).

Tablo 28. Güney Kore'nin Türkiye'den İthal Ettiği 1.471 Ürünün Analizi

Güney Kore'nin dünyadan yaptığı toplam ithalat (5.085 ürün, 1.000 \$)	535.172.357
Güney Kore'nin Türkiye'den ithalatı (1.471 ürün, 1.000 \$)	1.188.736
Güney Kore'nin Türkiye'den ithalatına konu olan 1.471 üründe dünyadan yaptığı ithalat (1.000 \$)	226.910.791
Güney Kore'nin Türkiye'den ithalatını yaptığı 1.471 üründe dünyadan yaptığı toplam ithalat içindeki payı	0,5%
Güney Kore'nin Türkiye'den ithalatına konu olan 1.471 üründe ülkenin dünyadan yaptığı toplam ithalat içindeki payı	42,4%
Güney Kore'nin Türkiye'den ithalatına konu olan 1.471 üründe Türkiye'nin dünyaya yaptığı ihracat	123.332.972
Türkiye'nin dünyaya ihracatı (4.729 ürün, 1.000 \$)	167.923.862
Güney Kore'nin Türkiye'den ithalatına konu olan 1.471 üründe Türkiye'nin dünyaya yaptığı ihracatın toplam ihracatı içindeki payı	73,4%
Güney Kore'nin Türkiye'den ithalatına konu olan 1.471 ürünün Türkiye'nin dünyaya yaptığı toplam ihracattaki payı	0,7%
Güney Kore'nin Türkiye'den ithalatına konu olan 1.471 ürünün Türkiye'nin bu ürünlerde dünyaya yaptığı toplam ihracat içindeki payı	1,0%
Güney Kore'nin Türkiye'den ithalatına konu olan 1.471 üründe dünyada yapılan toplam ihracat (1.000 \$)	10.444.053.363
Dünya ihracatı (5.668 ürün, 1.000 \$)	19.346.601.621
Güney Kore'nin Türkiye'den ithalatına konu olan 1.471 üründe dünyada yapılan toplam ihracatın payı	54,0%

Kaynak: (International Trade Centre (ITC), Trademap, 2019)

Türkiye dünyaya ihraç ettiği 4.729 ürün içerisinde 1.506 üründe uluslararası piyasalarda rekabet üstünlüğüne (RCA değeri 1 ve üzerinde olan ürün sayısı) sahip iken Güney Kore ile ortak ticaretlerine konu olabilecek 4.609 ürün içerisinde de 1.468 üründe rekabet üstünlüğüne sahiptir. Bu da ihracatçılarımızın Güney Kore pazarına satabileceği 1.468 ürünün mevcut olduğunu göstermektedir. Bu ürünler içerisinde 725 üründe Güney Kore pazarında hiç yer almadığımız görülürken 743 üründe ise bu pazara bir şekilde girdiğimiz hatta bazı ürünlerde yüksek oranda pazar payına sahip olduğumuz görülmektedir (**Tablo 29**). Bir başka ifade ile Güney Kore ile ticarete konu olan 1.471 ürün içinde rekabet üstünlüğüne sahip 743 ürün bulunurken RCA değeri 1'in altında olan ürün sayısı ise 728 olmuştur. Güney Kore pazarına

rekabet üstünlüğüne sahip satılabilecek ürün sayısı 1.468 iken bu ürünlerin 743'ünde bu pazarda yer alındığı görülmektedir.

Tabloda ayrıca 484 ürünün Güney Kore'nin Türkiye'den ithalatında pazar payının %0-1 aralığında olduğu, 164 ürünün Güney Kore'nin Türkiye'den ithalatında pazar payının %1-5 aralığında olduğu ve 95 ürünün de Güney Kore'nin Türkiye'den ithalatında pazar payının %5'den büyük olduğu görülmektedir. Güney Kore pazarında büyük paya sahip olduğumuz 95 ürün detaylı incelendiğinde 70 üründe pazar payının %5-25 aralığında, 17 üründe %25-50 aralığında ve 8 üründe de %50'den büyük pazar payına sahip olduğumuz görülmektedir. İhracatçılarımızın Güney Kore pazarında büyük ağırlığa sahip olduğu bu ürünlerde fazla ısrar etmek yerine diğer ürünlere ağırlık vermelerinde yarar görülmektedir. Ayrıca %25-50 aralığında yer alan 17 üründe Güney Kore'nin toplam ithalatının yaklaşık 280,1 milyon dolar Türkiye'den yaptığı ithalatın ise 91,6 milyon dolar, %50'den büyük paya sahip 8 üründe ise Güney Kore'nin toplam ithalatının yaklaşık 305,4 milyon dolar Türkiye'den yaptığı ithalatın ise 20,6 milyon dolar olduğu da göz önünde bulundurulmalıdır.

Tablo 29. Güney Kore İle Türkiye Arasında Ticarete Konu Olabilecek RCA Değeri 1 ve Üzerinde Olan 1.468 Ürünün Analizi

Güney Kore'nin Türkiye'den yaptığı ithalatın dünyadan yaptığı ithalat içindeki payın aralığı	Ürün sayısı	Güney Kore'nin dünyadan ithalatı (1.000 \$)	Güney Kore'nin Türkiye'den ithalatı (1.000 \$)	Güney Kore'nin Türkiye'den yaptığı ithalatın dünyadan yaptığı ithalat içindeki payı
Güney Kore'nin Türkiye'den hiç ithal etmediği ürünler (%0 pay)	725	15.672.310	-	0,0%
Güney Kore'nin Türkiye'den ithalatında pazar payı %0-1 aralığında olan ürünler	484	39.358.603	63.906	0,2%
Güney Kore'nin Türkiye'den ithalatında pazar payı %1-5 aralığında olan ürünler	164	11.766.817	254.768	2,2%
Güney Kore'nin Türkiye'den ithalatında pazar payı %5'den büyük olan ürünler	95	1.618.577	243.755	15,1%
Toplam	1.468	68.416.307	562.429	0,8%

Kaynak: (International Trade Centre (ITC), Trademap, 2019)

Güney Kore'nin dünyadan ithalatını yaptığı 5.085 ürün içinde bazı ürünlerde ithalatının az olduğu aynı şekilde Türkiye'nin bazı ürünlerde de gerek bu ülkeye gerekse dünyanın diğer ülkelerine gerçekleştirdiği ihracat tutarının düşük olduğu görülmektedir. İki ülke ticaretine konu olan ürün sayısının fazla olması nedeni ile bu ülkeye yapılacak ihracatın artırılması için belirlenecek hedef ürün sayısında azaltmaya gidilmiştir.

İki ülke ticaretine konu olabilecek 4.609 ürün içinde RCA değeri 1 ve üzerinde olan 1.468 ürün içinde hedef ürünler belirlenirken Güney Kore'nin dünyadan yaptığı ithalatının 1 milyon dolar

ve üzerinde olduğu ürünler ile Türkiye'nin dünya geneline yaptığı ihracatın 1 milyon dolar ve üzerinde olduğu 1.163 ürün tespit edilmiştir. Türkiye'nin uluslararası piyasalarda rekabet üstünlüğüne sahip olduğu bu 1.163 ürün içerisinde Güney Kore'nin 675 üründe Türkiye'den ithalat yaptığı 488 üründe ise hiç ithalat yapamadığı görülmektedir. Tespit edilen 675 ürün içinde Güney Kore'nin Türkiye'den 100.000 dolar ve üzerinde ithalat yaptığı 288 ürünün, 100.000 doların altında ithalat yaptığı 387 ürünün olduğu görülmektedir.

Tablo 30'de yukarıda belirtilen kıstaslara uygun tespit edilen 288 ürünün Güney Kore'nin Türkiye'den yaptığı ithalatın toplam ithalat içindeki payına göre dağılımı görülmektedir. Payların dağılım analizi yapılırken Güney Kore'nin Türkiye'den ithalatını yaptığı ve Türkiye'nin rekabet üstünlüğüne sahip olduğu ürünler;

- Türkiye'den hiç ithalatı yapılmayan ürünler,
- Türkiye'den ithalat payı %0-1 aralığında olan ürünler,
- Türkiye'den ithalat payı %1-5 aralığında olan ürünler,
- Türkiye'den ithalat payı %5 ve üzerinde olan ürünler olmak üzere 4 ayrı kategoriye ayrılmıştır.

Yukarıda tespit edilen ürünler içerisinde 488 üründe Güney Kore pazarında hiç yer alınamadığı belirtilmişti. Kıstasların uygulanması sonucu elde edilen 288 üründe ise bu pazara bir şekilde girdiğimiz hatta bazı ürünlerde yüksek oranda pazar payına sahip olduğumuz görülmektedir.

Tabloda ayrıca 116 ürünün Güney Kore'nin Türkiye'den ithalatında pazar payının %0-1 aralığında olduğu, 104 ürünün Güney Kore'nin Türkiye'den ithalatında pazar payının %1-5 aralığında olduğu ve 68 ürünün de Güney Kore'nin Türkiye'den ithalatında pazar payının %5'den büyük olduğu görülmektedir. Güney Kore pazarında büyük paya sahip olduğumuz 68 ürün detaylı incelendiğinde 51 üründe pazar payının %5-25 aralığında, 11 üründe %25-50 aralığında ve 6 üründe de %50'den büyük pazar payına sahip olduğumuz görülmektedir.

Güney Kore'nin toplam ithalatında pazar payımızın %0-1 aralığında olduğu 116 üründe toplam ithalatının yaklaşık 21,3 milyar dolar Türkiye'den yaptığı ithalatın ise 56,1 milyon dolar olduğu, Güney Kore'nin toplam ithalatında pazar payımızın %1-5 aralığında olduğu 104 üründe toplam ithalatının yaklaşık 11,6 milyar dolar Türkiye'den yaptığı ithalatın ise 252,5 milyon dolar olduğu görülmektedir. Bu ülkede pazar payımızın %5 ve üzerinde olduğu 68 üründe de Güney Kore'nin dünyadan yaklaşık 1,61 milyar dolarlık alım yaptığı da göz önünde bulundurulmalıdır. Bu ürünler içinde pazarda %50 ve üzerinde pazar payına sahip olduğumuz 6 üründe Güney Kore dünyadan 30 milyon dolarlık ithalat yaparken 20 milyon dolarlık kısmını

Türkiye'den alırken %25-50 aralığında pazar payına sahip olduğumuz 11 üründe Güney Kore dünyadan 279,1 dolarlık ithalat yaparken 91,2 milyon dolarlık kısmını Türkiye'den almıştır. Güney Kore'de %5-25 aralığında pazar payına sahip olduğumuz 51 üründe ise Güney Kore dünyadan 1,3 milyar dolarlık ithalat yaparken Türkiye'den 130,7 milyon dolarlık kısmını Türkiye'den ithal etmiştir. Bu nedenle Güney Kore pazarına bir şekilde girdiğimiz ve pazar payımızın %5'in altında olduğu ve Güney Kore'nin toplam ithalatının yaklaşık 32,9 milyar dolar Türkiye'den yaptığı ithalatın ise 308,6 milyon dolar olduğu 220 ürüne daha çok ağırlık verilebilir.

Sonuç olarak Güney Kore'de pazar payımızın %5'in altında olduğu ve Güney Kore'nin toplam ithalatının yaklaşık 32,9 milyar dolar Türkiye'den yaptığı ithalatın ise 308,6 milyon dolar olduğu 220 ürün ile Güney Kore'de %5-25 aralığında pazar payına sahip olduğumuz ve Güney Kore'nin dünyadan 1,3 milyar dolarlık ithalat yaparken Türkiye'den de 130,7 milyon dolarlık ithalat yaptığı 51 ürüne daha çok ağırlık verilebilir. Böylece rekabet üstünlüğüne sahip olduğumuz ve Güney Kore'nin dünyadan 34,2 milyar dolarlık ithalat yaptığı ve bizim de bu pazar bir şekilde girip 439,3 milyon dolarlık toplam 271 üründe yoğunlaşmalarında fayda görülmektedir. İhracatçılarımızın Güney Kore pazarında %50'den fazla paya sahip olduğu 6 üründe fazla ısrar etmek yerine tespit edilen 271 ürüne ağırlık vermelerinde yarar görülmektedir.

Tablo 30. Filtreleme Sonucu Güney Kore İle Türkiye Arasında Ticarete Konu Olabilecek RCA Değeri 1 ve Üzerinde Olan 288 Ürünün Analizi

Güney Kore'nin Türkiye'den yaptığı ithalatın dünyadan yaptığı ithalat içindeki payın aralığı	Ürün sayısı	Güney Kore'nin dünyadan ithalatı (1.000 \$)	Güney Kore'nin Türkiye'den ithalatı (1.000 \$)	Güney Kore'nin Türkiye'den yaptığı ithalatın dünyadan yaptığı ithalat içindeki payı
Güney Kore'nin Türkiye'den hiç ithal etmediği ürünler (%0 pay)	488	15.565.552	-	0,0%
Güney Kore'nin Türkiye'den ithalatında pazar payı %0-1 aralığında olan ürünler	116	21.299.063	56.111	0,3%
Güney Kore'nin Türkiye'den ithalatında pazar payı %1-5 aralığında olan ürünler	104	11.649.162	252.535	2,2%
Güney Kore'nin Türkiye'den ithalatında pazar payı %5'den büyük olan ürünler	68	1.608.033	241.912	15,0%
Güney Kore'nin Türkiye'den ithalatında pazar payı olan ürünler toplamı	288	34.556.258	550.558	1,6%

Kaynak: (International Trade Centre (ITC), Trademap, 2019)

¹ Türkiye'nin RCA değeri 1 ve üzerinde olup, Güney Kore'nin dünyadan ithalatının 1 milyon dolar ve üzerinde, Türkiye'nin dünyaya ihracatının 1 milyon dolar ve üzerinde olduğu ve Güney Kore'nin Türkiye'den hiç ithal etmediği ürünler.

Tablo 31'de Türkiye'nin uluslararası piyasalarda rekabet üstünlüğüne sahip olduğu ancak Güney Kore pazarında hiç yer almadığı 488 ürünün TİM sektörel sınıflamasına göre dağılımı ve Güney Kore'nin bu sektörlerde dünyadan yaptığı ithalat görülmektedir. Güney Kore bahsi geçen 488 üründe 2018 yılında dünyadan toplam 15,6 milyar dolarlık ithalat gerçekleştirmiştir. Güney Kore bu sektörler arasında dünyadan en çok ithalatı 5,7 milyar dolar ile "Çelik" sektöründe yaparken 1,2 milyar dolarlık ithalatı "Kimyevi Maddeler ve Mamulleri" sektöründe; 977,5 milyon dolarlık ithalatı "Madencilik Ürünleri" sektöründe; 901 milyon dolarlık ithalatı "Tekstil ve Hammaddeleri" sektöründe; 753,6 milyon dolarlık ithalatı da "Yaş Meyve ve Sebze" sektöründe yapmıştır. "Çelik" sektörünün ithalatın %36,6'sını tek başına yaptığı görülmektedir.

Tablo 31. Türkiye'nin Rekabet Üstünlüğüne Sahip Olduğu Ancak Güney Kore Pazarında Hiç Yer Almadığı 488 Ürünün Sektörel Dağılımı ve Güney Kore'nin Dünyadan Yaptığı İthalat (1.000 \$)

TİM sektörü	Sektörde yer alan ürün sayısı	Güney Kore'nin dünyadan yaptığı ithalat	Sektörün Güney Kore'nin ithalatından aldığı pay (%)
Çelik	55	5.696.294	36,6%
Çimento Cam Seramik ve Toprak Ürünleri	18	510.995	3,3%
Demir ve Demir Dışı Metaller	41	604.241	3,9%
Deri ve Deri Mamulleri	5	44.531	0,3%
Elektrik Elektronik	12	452.552	2,9%
Gemi ve Yat	6	119.290	0,8%
Halı	1	2.953	0,0%
Hazırgiyim ve Konfeksiyon	25	182.850	1,2%
Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri	23	366.954	2,4%
İklimlendirme Sanayii	18	207.550	1,3%
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	64	1.186.660	7,6%
Kuru Meyve ve Mamulleri	4	297.288	1,9%
Madencilik Ürünleri	14	977.483	6,3%
Makine ve Aksamları	33	531.808	3,4%
Meyve Sebze Mamulleri	6	63.392	0,4%
Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri	25	704.713	4,5%
Mücevher	2	522.197	3,4%
Otomotiv Endüstrisi	6	261.733	1,7%
Savunma ve Havacılık Sanayii	3	58.497	0,4%
Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller	12	566.764	3,6%
Süs Bitkileri ve Mam.	1	3.079	0,0%
Tekstil ve Hammaddeleri	75	901.035	5,8%
Tütün	2	127.944	0,8%
Yaş Meyve ve Sebze	9	753.633	4,8%
TİM SINIFLAMASI DIŞI	28	421.116	2,7%
Toplam	488	15.565.552	100,0%

Kaynak: (International Trade Centre (ITC), Trademap, 2019)

Tablo 32'da Türkiye'nin uluslararası piyasalarda rekabet üstünlüğüne sahip olduğu ve Güney Kore'nin Türkiye'den ithalatında pazar payı %0-1 aralığında olan 116 ürünün sektörel dağılımı görülmektedir.

Güney Kore bahsi geçen 116 üründe 2018 yılında dünyadan toplam 21,3 milyar dolarlık ithalat gerçekleştirirken Türkiye'den ise 56,1 milyon dolarlık ithalat yapmıştır. Güney Kore bu sektörler arasında dünyadan en çok ithalatı 5,1 milyar dolar ile “Otomotiv Endüstrisi” sektöründe yaparken bu sektörü 2,8 milyar dolar ithalat ile “Hazırgiyim ve Konfeksiyon” sektörü; 2,6 milyar dolarlık ithalat ile “Demir ve Demir Dışı Metaller” sektörü; 2,3 milyar dolarlık ithalatın yapıldığı “Kimyevi Maddeler ve Mamulleri”, 2,2 milyar dolarlık ithalatın yapıldığı “Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri” sektörleri izlemektedir. “Otomotiv Endüstrisi” sektörünün ithalatın %24'ünü tek başına yaptığı görülmektedir. Güney Kore'nin 116 üründe Türkiye'den yaptığı ithalatın dünyadan yaptığı ithalat içindeki payı ise ortalama %0,26 olarak gerçekleşmiştir.

Güney Kore bu sektörler arasında Türkiye'den en çok ithalatı 16 milyon dolar ile “Hazırgiyim ve Konfeksiyon” sektöründe yaparken bu sektörü 19,6 milyon dolarlık ithalatın yapıldığı “Otomotiv Endüstrisi” sektörü ile 7,6 milyon dolarlık ithalatın yapıldığı “Otomotiv Endüstrisi” sektörü ile 7,4 milyon dolarlık ithalatın yapıldığı “Kimyevi Maddeler ve Mamulleri” sektörleri izlemektedir. Tabloda ayrıca bu grupta yer alan 116 ürünün oluşturduğu sektörlerin Güney Kore'nin dünyadan yaptığı ithalatta sıralamalarının Türkiye'den yapılan ithalatta da “Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri”, “İklimlendirme Sanayii” ve “Meyve Sebze Mamulleri” sektörleri hariç çoğu sektörün yer değiştirmesine rağmen benzer özellik gösterdiği görülmektedir.

Tablo 32. Türkiye'nin Rekabet Üstünlüğüne Sahip Olduğu ve Güney Kore'nin Türkiye'den ithalatında pazar payı %0-1 aralığında olan 116 ürünün sektörel dağılımı

TİM sektörü	Sektörde yer alan ürün sayısı	Güney Kore'nin dünyadan yaptığı ithalat (1.000 \$)	Güney Kore'nin Türkiye'den yaptığı ithalat (1.000 \$)	Güney Kore'nin Türkiye'den yaptığı ithalatın toplam ithalatı içindeki payı	Sektörün Güney Kore'nin ithalatından aldığı pay (%)
Çelik	7	758.004	2.341	0,31%	4%
Çimento Cam Seramik ve Toprak Ürünleri	6	530.759	2.315	0,44%	2%
Demir ve Demir Dışı Metaller	8	2.644.181	4.690	0,18%	12%
Deri ve Deri Mamulleri	2	51.139	476	0,93%	0%
Elektrik Elektronik	11	1.654.743	4.340	0,26%	8%
Hazırgiyim ve Konfeksiyon	26	2.834.294	16.049	0,57%	13%
Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri	6	2.202.303	1.934	0,09%	10%
İklimlendirme Sanayii	1	308.151	259	0,08%	1%
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	15	2.316.460	7.362	0,32%	11%
Madencilik Ürünleri	2	254.893	973	0,38%	1%
Makine ve Aksamları	7	1.097.214	2.636	0,24%	5%
Meyve Sebze Mamulleri	3	149.116	1.286	0,86%	1%
Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri	2	322.091	1.012	0,31%	2%
Mücevher	1	410.969	1.255	0,31%	2%
Otomotiv Endüstrisi	14	5.095.895	7.636	0,15%	24%
Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller	1	40.843	172	0,42%	0%
Tekstil ve Hammaddeleri	3	566.932	1.275	0,22%	3%
TİM sınıflaması dışı	1	61.076	100	0,16%	0%
Sektörlerin toplamı	116	21.299.063	56.111	0,26%	100%

Kaynak: (International Trade Centre (ITC), Trademap, 2019)

Tablo 33'de Türkiye'nin uluslararası piyasalarda rekabet üstünlüğüne sahip olduğu ve Güney Kore'nin Türkiye'den ithalatında pazar payı %1-5 aralığında olan 104 ürünün sektörel dağılımı görülmektedir.

Güney Kore bahsi geçen 104 üründe 2018 yılında dünyadan toplam 11,6 milyar dolarlık ithalat gerçekleştirirken Türkiye'den ise 252,5 milyon dolarlık ithalat yapmıştır. Güney Kore bu sektörler arasında dünyadan en çok ithalatı 3,8 milyar dolar ile "Madencilik Ürünleri" sektöründe yaparken bu sektörü 2,7 milyar dolarlık ithalatın yapıldığı "Hazırgiyim ve Konfeksiyon" sektörü ile 2,5 milyar dolarlık ithalatın yapıldığı "Otomotiv Endüstrisi" sektörleri izlemektedir. "Hazırgiyim ve Konfeksiyon" sektörünün ithalatın %23'ünü tek başına yaptığı görülmektedir. Güney Kore'nin 104 üründe Türkiye'den yaptığı ithalatın dünyadan yaptığı ithalat içindeki payı ise ortalama %2,2 olarak gerçekleşmiştir.

Güney Kore bu sektörler arasında Türkiye'den en çok ithalatı ise 75 milyon dolarlık ithalatın yapıldığı "Madencilik Ürünleri" sektöründe yaparken bu sektörü 61,7 milyon dolar ile "Otomotiv Endüstrisi" ile 60 milyon dolarlık ithalatın yapıldığı "Hazırgiyim ve Konfeksiyon" sektörü izlemektedir. Tabloda ayrıca bu grupta yer alan 104 ürünün oluşturduğu sektörlerin

Güney Kore'nin dünyadan yaptığı ithalattaki sıralamasının Türkiye'den yapılan ithalatta da bir iki sektörün yer değiştirmesine rağmen benzer özellik gösterdiği görülmektedir.

Tablo 33. Türkiye'nin Rekabet Üstünlüğüne Sahip Olduğu ve Güney Kore'nin Türkiye'den ithalatında pazar payı %1-5 aralığında olan 104 ürünün sektörel dağılımı

TİM sektörü	Sektörde yer alan ürün sayısı	Güney Kore'nin dünyadan yaptığı ithalat (1.000 \$)	Güney Kore'nin Türkiye'den yaptığı ithalat (1.000 \$)	Güney Kore'nin Türkiye'den yaptığı ithalatın toplam ithalatı içindeki payı	Sektörün Güney Kore'nin ithalatından aldığı pay (%)
Çelik	2	387.693	8.489	2,19%	3%
Çimento Cam Seramik ve Toprak Ürünleri	3	66.367	1.788	2,69%	1%
Demir ve Demir Dışı Metaller	4	132.820	2.454	1,85%	1%
Deri ve Deri Mamulleri	1	16.527	585	3,54%	0%
Elektrik Elektronik	5	142.712	2.455	1,72%	1%
Gemi ve Yat	1	85.184	3.600	4,23%	1%
Halı	1	3.166	112	3,54%	0%
Hazırgiyim ve Konfeksiyon	37	2.724.355	60.031	2,20%	23%
Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri	5	480.339	8.555	1,78%	4%
İklimlendirme Sanayii	2	86.413	1.158	1,34%	1%
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	5	114.531	2.157	1,88%	1%
Madencilik Ürünleri	4	3.807.264	74.955	1,97%	33%
Makine ve Aksamları	4	394.192	5.613	1,42%	3%
Meyve Sebze Mamulleri	1	24.766	809	3,27%	0%
Mobilya,Kağıt ve Orman Ürünleri	1	10.862	145	1,33%	0%
Otomotiv Endüstrisi	9	2.490.387	61.658	2,48%	21%
Tekstil ve Hammaddeleri	12	258.384	6.325	2,45%	2%
TİM sınıflaması dışı	7	423.200	11.646	2,75%	4%
Sektörlerin toplamı	104	11.649.162	252.535	2,17%	100%

Kaynak: (International Trade Centre (ITC), Trademap, 2019)

Tablo 34'de Türkiye'nin uluslararası piyasalarda rekabet üstünlüğüne sahip olduğu ve Güney Kore'nin Türkiye'den ithalatında pazar payı %5'den büyük olan 68 ürünün sektörel dağılımı görülmektedir.

Güney Kore bahsi geçen 68 üründe 2018 yılında dünyadan toplam 1,61 milyar dolarlık ithalat gerçekleştirirken Türkiye'den ise 241,9 milyon dolarlık ithalat yapmıştır. Güney Kore bu sektörler arasında dünyadan en çok ithalatı 288,5 milyon dolar ile "Deri ve Deri Mamulleri" sektöründe yaparken bu sektörü 275,5 milyon dolarlık ithalatın yapıldığı "Kimyevi Maddeler ve Mamulleri" sektörü izlemektedir. "Deri ve Deri Mamulleri" sektörünün ithalatın %18'ini "Kimyevi Maddeler ve Mamulleri" sektörünün ise ithalatın %17,1'ini yaptıkları görülmektedir. Güney Kore'nin 68 üründe Türkiye'den yaptığı ithalatın dünyadan yaptığı ithalat içindeki payı ise ortalama %15 olarak gerçekleşmiştir.

Güney Kore bu sektörler arasında Türkiye’den en çok ithalatı 44,1 milyon dolar ile “Deri ve Deri Mamulleri” sektöründe yaparken bu sektörü 44 milyon dolarlık ithalatın yapıldığı “Otomotiv Endüstrisi” sektörü ile 37,3 milyon dolarlık ithalatın yapıldığı “Kimyevi Maddeler ve Mamulleri” sektörü izlemektedir. Tabloda ayrıca bu grupta yer alan 68 ürünün oluşturduğu sektörlerin Güney Kore’nin dünyadan yaptığı ithalatta sıralamalarının Türkiye’den yapılan ithalattaki sıralama ile “Fındık ve Mamulleri”, “Hazırgiyim ve Konfeksiyon”, “İklimlendirme Sanayii”, “Madencilik Ürünleri” ile “Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller” sektörlerinde farklılık gösterdiği diğer sektörlerin Güney Kore’nin dünyadan yaptığı ithalattaki sıralamasının Türkiye’den yapılan ithalatta da bir iki sektörün yer değiştirmesine rağmen benzer özellik gösterdiği görülmektedir. Türk ihracatçılarının büyük pazar sahibi oldukları bu grupta Güney Kore’nin dünyadan yaptığı ithalat sıralamasını göz önünde bulundurmalarında fayda görülmektedir.

Tablo 34. Türkiye’nin Rekabet Üstünlüğüne Sahip Olduğu ve Güney Kore’nin Türkiye’den ithalatında pazar payı %5’den büyük olan 68 ürünün sektörel dağılımı

TİM sektörü	Sektörde yer alan ürün sayısı	Güney Kore’nin dünyadan yaptığı ithalat (1.000 \$)	Güney Kore’nin Türkiye’den yaptığı ithalat (1.000 \$)	Güney Kore’nin Türkiye’den yaptığı ithalatın toplam ithalatı içindeki payı	Sektörün Güney Kore’nin ithalatından aldığı pay (%)
Çelik	1	1.054	187	17,74%	0%
Çimento Cam Seramik ve Toprak Ürünleri	2	6.481	541	8,35%	0%
Demir ve Demir Dışı Metaller	2	104.340	7.167	6,87%	6%
Deri ve Deri Mamulleri	5	288.513	44.118	15,29%	18%
Elektrik Elektronik	1	25.472	2.518	9,89%	2%
Fındık ve Mamulleri	1	3.600	3.596	99,89%	0%
Halı	1	5.500	1.831	33,29%	0%
Hazırgiyim ve Konfeksiyon	4	113.575	6.306	5,55%	7%
Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri	3	56.153	6.855	12,21%	3%
İklimlendirme Sanayii	1	18.644	1.009	5,41%	1%
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	5	275.471	37.307	13,54%	17%
Kuru Meyve ve Mamulleri	2	13.077	2.820	21,56%	1%
Madencilik Ürünleri	5	84.822	12.910	15,22%	5%
Makine ve Aksamları	2	55.078	5.151	9,35%	3%
Meyve Sebze Mamulleri	2	87.818	10.038	11,43%	5%
Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri	3	23.346	2.513	10,76%	1%
Otomotiv Endüstrisi	3	148.511	44.038	29,65%	9%
Savunma ve Havacılık Sanayii	1	1.061	272	25,64%	0%
Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller	3	26.342	10.667	40,49%	2%
Tekstil ve Hammaddeleri	10	34.384	3.262	9,49%	2%
Zeytin ve Zeytinyağı	3	83.137	6.618	7,96%	5%
TİM sınıflaması dışı	8	151.654	32.188	21,22%	9%
Sektörlerin toplamı	68	1.608.033	241.912	15,04%	100%

Kaynak: (International Trade Centre (ITC), Trademap, 2019)

4. Güney Kore ile Türkiye arasındaki STA

Dünya Ticaret Örgütü'nün Doha görüşmelerinde çok taraflı ticaret anlaşmaları ile ilgili görüşmelerin tıkanması sonucu uluslararası ticaretin geliştirilmesi için bölgeler ve ülkeler arasındaki “Serbest Ticaret Anlaşmaları (STA)”nın daha sık bir ticaret politikası olarak uygulanmaya başladığı görülmektedir.

Dünya Ticaret Örgütü tarafından belirlenen uluslararası ticarete ilişkin küresel kurallara uygun olarak tüm ticaret ortaklarıyla birlikte açık ve adil ticaretin tanıtımına büyük önem veren AB'nin tüm ticaret ortakları için belirli politikalar uyguladığı görülmektedir. Bu çerçevede Avrupa Birliği (AB) Güney Kore ile 6 Ekim 2010'da STA imzalamıştır. Türkiye de Güney Kore ile 1 Ağustos 2012 'de STA imzalamıştır. 1 Mayıs 2013'de yürürlüğe giren bu anlaşma STA yapısını, anlaşmazlıkların halli, fikri mülkiyet hakları, rekabet, şeffaflık, ticaret ve sürdürülebilir kalkınma, kurumsal hükümleri kapsayan Çerçeve Anlaşması ile tarife ve tarife dışı engellerin kaldırılması, menşe kuralları, gümrük ve ticaretin kolaylaştırılması, ticarete teknik engeller, ticaret politikası önlemleri kapsayan Mal Ticareti Anlaşmasını da kapsamaktadır. Türkiye ile Güney Kore arasındaki en önemli ekonomik ve ticari anlaşma olarak öne çıkan Serbest Ticaret Anlaşması ikili ticareti ve Türkiye'nin ihracatını orta ve uzun vadede arttıracak en önemli araç konumundadır. Çerçeve Anlaşma ve Mal Ticareti Anlaşmaları ile Türkiye'nin aleyhine seyreden dış ticaret açığının daha dengeli bir yapıya kavuşturulması amaçlanmıştır.

Anlaşma Kapsamı

- Mal ticaretinde tarife ve tarife dışı engellerin kaldırılması
- Menşe kuralları
- Gümrük ve ticaretin kolaylaştırılması
- Ticarete teknik engeller
- Ticaret politikası önlemleri
- Anlaşmazlıkların halli
- Hizmet ticareti ve yatırım müzakereleri
- Fikri mülkiyet hakları
- Rekabet
- Şeffaflık
- Ticaret ve sürdürülebilir kalkınma
- Kurumsal hükümler

Gümrük Vergisi Düzenlemeleri

- Taraflar karşılıklı olarak tüm tarife satırlarının %90'ını 1 Ocak 2023 tarihine kadar sıfırlamayı taahhüt etmişlerdir. Taraflar, tüm sanayi ürünlerinde azami yedi yılın sonunda; tarım ürünlerinde, hassasiyet arz edenler hariç olmak üzere, azami on yılın sonunda gümrük vergilerini sıfırlamayı taahhüt etmektedir.
- Anlaşmanın yürürlüğe girişiyle ülkemiz tarife satırlarının %65'inde, Kore tarafı %80'inde gümrük vergilerini sıfırlamıştır.
- Ülkemizden Güney Kore'ye ihracata konu ürünlerin Anlaşma kapsamında tabi tutulacağı gümrük vergisi düzenlemelerine "Kore Listesi"nde; Güney Kore'den ülkemize ithalata konu ürünlerin Anlaşma kapsamında tabi tutulacağı gümrük vergisi düzenlemelerine "Türkiye Listesi"nde yer verilmektedir (T.C. Ticaret Bakanlığı, 2019)

4.1. Türkiye'nin Güney Kore'den İthalatında Uyguladığı Vergi Oranları

Güney Kore ile yapılan STA kapsamında Türkiye'nin Güney Kore'den yapılan ithalatta Güney Kore'nin Türkiye'den yapılan ithalatta uyguladığı vergiden daha karışık bir vergi çizelgesi olduğu görülmektedir. Vergilerde hem oransal hem kg başına parasal hem de her ikisi bir arada vergilerin olduğu tespit edilmiştir. Türkiye tarafındaki listede yaklaşık 16.526 12'li GTİP kodlu ürün yer alırken 2013-2023 döneminde bu listedeki bazı ürünlerde Türkiye vergi indirimine gideceğini ve bazı ürünlerde de gümrük vergisini sıfırlayacağını taahhüt etmiştir.

020120900000 "Büyükbaş hayvanlarının etleri; diğer kemikli parçalar (taze/soğutulmuş)"
020130000000 "Büyükbaş hayvanlarının etleri; kemiksiz (taze/soğutulmuş)", 020220900000
"Büyükbaş hayvanlarının etleri; diğer kemikli parçalar (dondurulmuş)", 020230100000
"Büyükbaş hayvanlarının etleri; karkas çeyrekleri, kemiksiz (dondurulmuş)", 020230500000
"Büyükbaş hayvanlarının etleri; karkasın ön çeyreklerinin döş ve kaburga etleri, kemiksiz (dondurulmuş)" ve 020230900000 "Büyükbaş hayvanlarının diğer etleri; kemiksiz (dondurulmuş)" GTİP kodlu ürünlerde de Türkiye'nin Güney Kore'den yapılan ithalata hem STA öncesi hem de 2023 yılında yaklaşık %225 oranında gümrük vergisi uyguladığı görülmektedir.

Tablo 35'da TradeMap verilerine göre STA öncesi (2012) ve STA sonrası (2013-2018) dönemde 6'lı GTİP kodlu ürünlerde Türkiye'nin Güney Kore'den ithalatı görülmektedir. Türkiye STA öncesi Güney Kore'den 5,66 milyar dolarlık ithalat gerçekleştirirken STA'nın yürürlüğe girdiği 2013 yılında ithalatı %7,6 aratarak 6,1 milyar dolara yükselmiştir. STA etkilerinin hissedildiği 2014 yılında ise ithalat 2013 yılına göre %24 aratarak 7,5 milyar dolara

yükselmiştir. Türkiye 2018 yılında Güney Kore’den 6,3 milyar dolarlık ithalat gerçekleştirirken STA öncesi döneme göre ithalatı toplamda % 12,1 artış göstermiştir. Türkiye Güney Kore’den STA sonrası en fazla ithalatı 7,55 milyar dolar ile 2014 yılında gerçekleştirmiştir. Güney Kore’nin Türkiye’den ithalatı ise bahsi geçen STA döneminde %77 artara 672 milyondan 1,2 milyar dolara yükselmiştir.

STA her ne kadar hem Türkiye’nin Güney Kore’ye hem de Güney Kore’nin Türkiye’ye ihracatını olumlu yönde arttırdığı görülse de bu anlaşmadan her iki tarafın da yeterince faydalanamadığı görülmektedir. İki taraf arasında 2012 yılında 6,3 milyar dolar olan dış ticaret hacmi 2018 yılında 7,5 milyar dolara yükselmiştir. Türkiye’nin Güney Kore’den ithalatı 683 milyon dolar artarken Güney Kore’nin Türkiye’den ithalatı da 516,5 milyon dolar artış gösterirken dış ticaret hacmi toplamda 1,2 milyar dolar artmıştır.

Tablo 35. Türkiye'nin Güney Kore'den İthalatı (milyon \$)

Yıl	İthal edilen 6'lı GTİP kodlu ürün sayısı	Türkiye'nin Güney Kore'den ithalatı	Türkiye'nin dünyadan ithalatı	Türkiye'nin Güney Kore'den ithalatının payı (%)
2012	1.795	5.660.093	236.545.141	2,4%
2013	1.843	6.088.318	251.661.250	2,4%
2014	1.843	7.548.319	242.177.117	3,1%
2015	1.803	7.057.381	207.206.509	3,4%
2016	1.798	6.384.242	198.618.235	3,2%
2017	1.804	6.608.874	233.799.651	2,8%
2018	1.776	6.343.174	223.046.879	2,8%

Kaynak: (International Trade Centre (ITC), Trademap, 2019)

Tablo 36'da STA sonrası 2018 yılında 6'lı GTİP kodlu ürünlerde Türkiye'nin Güney Kore'den ithal ürünlerinde Güney Kore'ye STA kapsamında uyguladığı vergi oranlarına göre ithalatı görülmektedir. Türkiye STA kapsamında sıfır gümrük uyguladığı 1.632 üründe Güney Kore'den 2018 yılında 5,7 milyar dolarlık ithalat yaparken en fazla ağırlığı bu ürünler oluşturmuştur. Türkiye Güney Kore'den %0-5 aralığında vergi uyguladığı 134 ürün ithal ederken ithalat tutarı ise 636,5 milyon dolar olmuştur. Türkiye Güney Kore'den %50'den büyük vergi uyguladığı 3 ürün ithal ederken ithalat tutarı ise 161 bin dolar olmuştur. Tabloda da açıkça görülmektedir ki Türkiye Güney Kore'den ağırlıklı olarak gümrük uygulamadığı ürünleri ithal etmektedir. Bir başka ifade ile Koreli ihracatçılar ve Türk ithalatçılar gümrük vergileri ile ithalat fiyatlarının yükselmeyeceği ürünlerin ticaretini tercih etmişlerdir.

Tablo 36. Türkiye'nin Güney Kore'den Gümrük Vergisi Uyguladığı Ürünlere Göre İthalat (2018, milyon \$)

Gümrük vergisi (%)	İthal edilen ürün sayısı	Güney Kore'den yapılan ithalat	Dünyadan yapılan ithalat
0%	1.632	5.703.222	145.882.163
>%0;<=%5	134	636.503	14.533.084
>%5;<=%25	5	3.237	978.299
>%25;<=%50	2	51	2.862
>%50	3	161	5.403
Toplam	1.776	6.343.174	161.401.811

Kaynak: (International Trade Centre (ITC), Trademap, 2019)

Tablo 37'de Türkiye'nin Güney Kore'den ithalatının TİM sektörel sınıflamasına göre dağılımı görülmektedir. Türkiye'nin Güney Kore'den STA öncesi yaptığı ithalatı 2018 yılında toplamda %12 arttırdığı tespit edilmiştir.

STA öncesi Türkiye Güney Kore'den en çok ithalatı “Elektrik Elektronik” ile “Otomotiv Endüstrisi” sektörlerinde yaparken 2018 yılında ise en çok ithalatı “Kimyevi Maddeler ve Mamulleri” ve “Otomotiv Endüstrisi” sektörlerinde yapmıştır. Türkiye STA öncesi Güney Kore'den yaptığı 5,7 milyar dolarlık ithalatın yaklaşık %22,6'sına denk gelen 1,3 milyar dolarlık ithalatı “Elektrik Elektronik” sektöründe yaparken 2018 yılında ise 6,3 milyar dolarlık toplam ithalatın %37,4'üne denk gelen 2,4 milyar dolarlık ithalatı “Kimyevi Maddeler ve Mamulleri” sektöründe yapmıştır. Türkiye 6 yıllık periyotta en çok ithalat yaptığı sektörü “Elektrik Elektronik” sektöründen “Kimyevi Maddeler ve Mamulleri” sektörüne çevirmiştir. STA öncesi dönem ile 2018 yılı arasında en fazla artışın “Çelik” sektöründe olduğu görülürken bu sektör STA öncesi 359,5 milyon dolar olan ithalatını 2018 yılında 932 milyon dolara yükseltmiştir. Bu sektörden sonra ithalatta en fazla artışın “Kimyevi Maddeler ve Mamulleri” sektöründe olduğu görülmektedir. “Kimyevi Maddeler ve Mamulleri” sektöründe STA öncesi 1,08 milyar dolar olan ithalat 2018 yılında yukarıda da belirtildiği üzere 2,4 milyar dolara yükselmiştir.

Güney Kore ihracatçılarının hem STA öncesi hem de sonrası “Halı”, “Kuru Meyve ve Mamulleri”, “Süs Bitkileri ve Mam.”, “Yaş Meyve ve Sebze” ve “Zeytin ve Zeytinyağı” sektörlerinde Türkiye'ye ihracat yapmada yetersiz kaldığı görülmektedir.

Tablo 37. Türkiye'nin Güney Kore'den ithalatının yıllara göre TİM sektörel sınıflamasına göre dağılımı milyon \$)

TİM sektör sınıfı	Sektörde yer alan 6'lı GTİP kodlu ürün sayısı	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Değişim	Sektörel pay (2012, %)	Sektörel pay (2018, %)
Çelik	238	359.462	452.682	758.619	998.772	978.221	945.307	932.009	159%	6,4%	14,7%
Çimento Cam Seramik ve Toprak Ürünleri	135	27.890	26.576	37.851	31.654	19.445	21.587	14.849	-47%	0,5%	0,2%
Demir ve Demir Dışı Metaller	278	74.845	82.216	100.639	83.244	79.327	96.135	87.499	17%	1,3%	1,4%
Deri ve Deri Mamulleri	87	5.172	8.293	6.899	3.243	2.383	3.495	5.755	11%	0,1%	0,1%
Elektrik Elektronik	380	1.277.262	1.406.816	1.948.607	1.626.857	1.127.267	847.716	654.038	-49%	22,6%	10,3%
Fındık ve Mamulleri	5		99				146	-		0,0%	0,0%
Gemi ve Yat	22	213.400	11.259	47.284	36.319	39.668	288.900	156.492	-27%	3,8%	2,5%
Halı	22	4	12	19	5	1		-	-100%	0,0%	0,0%
Hazırgiyim ve Konfeksiyon	288	7.399	7.039	6.476	5.069	5.359	6.503	5.031	-32%	0,1%	0,1%
Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri	224	7.202	1.382	1.576	2.026	2.943	3.963	3.888	-46%	0,1%	0,1%
İklimlendirme Sanayii	97	187.228	391.437	146.871	203.690	248.722	168.536	152.355	-19%	3,3%	2,4%
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	933	1.078.752	1.330.850	1.976.022	1.741.667	1.586.635	2.052.552	2.373.131	120%	19,1%	37,4%
Kuru Meyve ve Mamulleri	20			46			5	-		0,0%	0,0%
Madencilik Ürünleri	118	21.970	12.066	25.129	30.500	18.281	36.776	35.573	62%	0,4%	0,6%
Makine ve Aksamları	291	492.611	567.377	618.697	288.970	370.450	332.876	247.239	-50%	8,7%	3,9%
Meyve Sebze Mamulleri	90	238	707	257	214	63	34	57	-76%	0,0%	0,0%
Mobilya,Kağıt ve Orman Ürünleri	313	55.082	68.123	90.648	54.962	33.034	31.005	27.952	-49%	1,0%	0,4%
Mücevher	41	11.403	5.993	4.885	2.449	2.119	2.302	2.830	-75%	0,2%	0,0%
Otomotiv Endüstrisi	158	1.154.624	938.674	924.206	993.368	1.056.388	1.042.258	943.060	-18%	20,4%	14,9%
Savunma ve Havacılık Sanayii	52	69.217	82.854	137.434	203.942	101.108	62.982	75.268	9%	1,2%	1,2%
Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller	238	1.442	118	99	239	199	250	110	-92%	0,0%	0,0%
Süs Bitkileri ve Mam.	16	1							-100%	0,0%	0,0%
Tekstil ve Hammaddeleri	505	235.152	256.472	303.722	290.451	289.523	375.898	429.655	83%	4,2%	6,8%
Tütün	8	3.405	3.574	3.674	3.158	1.348	3.405	1.338	-61%	0,1%	0,0%
Yaş Meyve ve Sebze	67					1				0,0%	0,0%
Zeytin ve Zeytinyağı	6									0,0%	0,0%
Diğer Sanayi Ürünleri	39	1.947	1.739	1.618	1.585	1.175	1.405	1.321	-32%	0,0%	0,0%
TİM sınıflaması dışı	752	374.374	431.944	407.044	454.978	420.589	284.816	193.723	-48%	6,6%	3,1%
Sektörler toplamı	5.423	5.660.082	6.088.302	7.548.322	7.057.362	6.384.249	6.608.852	6.343.173	12%	100%	100%

Kaynak: (International Trade Centre (ITC), Trademap, 2019)

4.2. Güney Kore'nin Türkiye'ye Uyguladığı Gümrük Vergi Oranları

Güney Kore 2018 yılında dünyadan 5.085 6'lı GTİP kodlu üründe 535,2 milyar dolarlık ithalat gerçekleştirirken Türkiye ise 4.788 6'lı GTİP kodlu üründe 223 milyar dolarlık ithalat gerçekleştirmiştir. Güney Kore 2018 yılında dünyaya 4.757 6'lı GTİP kodlu üründe 605,2 milyar dolarlık ihracat gerçekleştirirken Türkiye ise 4.729 6'lı GTİP kodlu üründe 168 milyar dolarlık ihracat gerçekleştirmiştir.

Güney Kore Türkiye'den 2018 yılında 1.471 6'lı GTİP kodlu üründe 1,2 milyar dolarlık ithalat gerçekleştirirken Türkiye ise Güney Kore'den 1.776 6'lı GTİP kodlu üründe 6,3 milyar dolarlık ithalat gerçekleştirmiştir. İki ülke arasındaki dış ticaret hacmi yaklaşık 7,5 milyar dolar olurken Türkiye'nin bu ticarete 5,2 milyar dolarlık dış ticaret açığı verdiği görülmektedir. Güney Kore'nin Türkiye'nin ithalatı içindeki payı 2,8% olurken Türkiye'nin Güney Kore'nin ithalatı içindeki payı ise 0,2% olmuştur. Güney Kore'nin Türkiye'nin ihracatı içindeki payı 0,7% olurken Türkiye'nin Güney Kore'nin ihracatı içindeki payının ise 1,0% olduğu görülmektedir (**Tablo 38**).

Tablo 38. Türkiye ile Güney Kore Arasındaki Dış Ticaret (1.000 \$, 2018)

Açıklama	Veri
Güney Kore'nin Türkiye'den İthalatı (1.471 ürün)	1.188.773,00
Türkiye'nin Güney Kore'den İthalatı (1.776 ürün)	6.343.174,00
Toplam Dış Ticaret Hacmi	7.531.947,00
Dış Ticaret Dengesi	- 5.154.401,00
Güney Kore'nin Toplam İthalatı (5.085 ürün)	535.172.391,00
Türkiye'nin Toplam İthalatı (4.788 ürün)	223.046.879,00
Güney Kore'nin Toplam İhracatı (4.757 ürün)	605.169.190,00
Türkiye'nin Toplam İhracatı (4.729 ürün)	167.923.862,00
Güney Kore'nin Türkiye'nin İthalatı İçindeki Payı	2,8%
Türkiye'nin Güney Kore'nin İthalatı İçindeki Payı	0,2%
Güney Kore'nin Türkiye'nin İhracatı İçindeki Payı	0,7%
Türkiye'nin Güney Kore'nin İhracatı İçindeki Payı	1,0%

Kaynak: (International Trade Centre (ITC), Trademap, 2019)

TradeMap verilerine göre Güney Kore ithalata uyguladığı %7,6 gümrük vergisi³ ile 86. sırada yer alırken Türkiye ise ithalata uyguladığı %5,3 gümrük vergisi ile 109. sırada yer almaktadır.

Türkiye ile Güney Kore arasında imzalanan ve yürürlüğe giren STA kapsamındaki *Gümrük Vergisi Düzenlemeleri* ile yürürlük tarihi itibarı ile 1 Ocak 2023 tarihine kadar Türkiye tarafınca tarife satırlarının %65'inde, Kore tarafınca %80'inde liberalizasyon, tüm tarife satırlarının ise %90'unda liberalizasyon öngörülmektedir.

³ TradeMap mevcut tarife verileri, ithalatçı ülkeler tarafından uygulanan asgari oranlara dayanmaktadır. Ad Valorem Eşdeğeri (AVE) tarifeleri, Dünya Tarife Profili (WTP) metodolojisi kullanılarak hesaplanmaktadır.

Tablo 39'da Güney Kore tarafından Türk ihraç ürünlerine en az ve en fazla vergi uygulanan ürünler görülmektedir. Bu ad valorem vergilerin özellikle kimi tarım ürünlerinde çok yüksek olduğu görülmektedir.

Güney Kore'nin tarafımıza en çok vergi uyguladığı ürünlerden bahsetmek gerekirse genelde tarım ürünlerinde korumacılığa gittiği söylenebilir.

6'lı GTİP koldu ürünlerd e“110820” GTİP kodlu “İnülin”, “100850” GTİP kodlu “Kinoa”, “100890” GTİP kodlu “diğer hububatlar”, “100860” GTİP kodlu “buğday ve çavdar melezi“ ve “100840” GTİP kodlu “çatal otu“ %800'lük vergi ile ilk sırada bulunmaktadır. 2.sırada %779'luk vergi oranıyla “tane darı” açıklamalı “100710” GTİP kodlu ürün bulunmaktadır, bu ürünü ise “diğer kök ve yumrular” açıklamalı “071410” GTİP kodlu ürün izlemektedir.

Aynı şekilde 10'lu GTİP kodlarına göre 1008400000 “Çatal otu (Fonio) (Digitaria spp.)”, 1008500000 “Kinoa (Chenopodium quinoa)”, 1008600000 “Buğday ve çavdar melezi”, 1008900000 “Diğer hububat”, 1102909000 “Diğer hububat unları”, 1103199000 “Diğer hububatın kabaca öğütülmesinden elde edilen küçük parça ve irmikler”, 1103209000 “Diğer hububattan pelletler”, 1104199000 “1006 pozisyonundaki pirinç dışındaki tahıllardan, haddelenmiş ya da parçalanmış tahıllar, diğerleri”, 1104291000 “Coix çekirdeği (Coicis semen)”, 1104299000 “Diğer hububat taneleri; diğer şekilde işlenmiş”, 1108199000 “Diğer nişastalar” ve 1108200000 “İnülin” kodlu ürünlerde de Güney Kore'nin hem STA öncesi hem de 2023 yılında yaklaşık %800,3 oranında gümrük vergisi uyguladığı görülmektedir.

Tablo 39. Güney Kore'nin Türk İhraç Ürünlerine En Fazla ve En Az Vergi Uyguladığı Ürünler (2018)

Güney Kore'nin Türkiye'ye karşı en çok vergi uyguladığı ürünler		Güney Kore'nin Türkiye'ye karşı en az vergi uyguladığı ürünler	
6'lı GTİP Kodu	Türk ihraç ürünlerinin Güney Kore'de karşı karşıya olduğu eşdeğer ad valorem tarifesi (%)	6'lı GTİP Kodu	Türk ihraç ürünlerinin Güney Kore'de karşı karşıya olduğu eşdeğer ad valorem tarifesi (%)
'110820	800	'121150	0,35
'100850	800	'252390	0,6
'100890	800	'130190	0,65
'100860	800	'050510	0,7
'100840	800	'110100	0,94
'100710	779	'152110	1,19
'071410	747	'190211	1,19
'151550	630	'130231	1,19
'120740	630	'250100	1,19
'071331	607	'030487	1,25
'110429	576	'140490	1,25
'110410	555	'020910	1,3
'110412	555	'330129	1,32
'110422	555	'010619	1,35
'110319	532	'100191	1,35
'110819	521	'100199	1,35
'110419	515	'170490	1,44
'090210	514	'210210	1,44
'090220	514	'350400	1,54
'100610	513	'230120	1,75

Kaynak: (International Trade Centre (ITC) Macmap, 2019)

Güney Kore'nin Türk ihraç ürünlerine uyguladığı gümrük vergisi sektör kırılımında incelendiğinde ise **Tablo 40**'de de görüleceği üzere toplam 31 ürün grubunda vergi uygulandığı görülmektedir. Bu ürün grupları içinde en yüksek gümrük vergisi %298 ile "10" "Hububat" GTİP kodlu ürün grubunda görülürken, onu %261 vergi ile "12" "Yağlı Tohum ve Meyveler, sanayi bitkileri, saman ve hayvan yemi" GTİP kodlu ürün grubu izlemektedir, en çok vergi uygulanan 3.ürün grubu ise onu %249 vergi ile "11" "Değirmencilik Ürünleri" olmuştur. Güney Kore tarafından Türk ihraç ürünlerine uygulanan vergilerin özellikle gıda ve tarım sektörlerinde çok yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 40. Güney Kore'nin Türkiye'ye karşı sektörel bazda uyguladığı eşdeğer ad valorem tarifeleri (2018)

6'lı GTİP kodu	Türk ihrac ürünlerinin Güney Kore'de karşı karşıya olduğu eşdeğer ad valorem tarifesi (%)	6'lı GTİP kodu	Türk ihrac ürünlerinin Güney Kore'de karşı karşıya olduğu eşdeğer ad valorem tarifesi (%)	6'lı GTİP kodu	Türk ihrac ürünlerinin Güney Kore'de karşı karşıya olduğu eşdeğer ad valorem tarifesi (%)
'01	21	'34	0	'67	0
'02	28	'35	56	'68	0
'03	10	'36	0	'69	0
'04	68	'37	0	'70	0
'05	11	'38	0	'71	0
'06	14	'39	0	'72	0
'07	96	'40	0	'73	0
'08	45	'41	0	'74	0
'09	37	'42	0	'75	0
'10	298	'43	0	'76	0
'11	249	'44	1	'78	0
'12	261	'45	0	'79	0
'13	26	'46	0	'80	0
'14	2	'47	0	'81	0
'15	5	'48	0	'82	0
'16	22	'49	0	'83	0
'17	7	'50	3	'84	0
'18	23	'51	2	'85	0
'19	45	'52	2	'86	0
'20	26	'53	0	'87	0
'21	44	'54	0	'88	0
'22	11	'55	1	'89	0
'23	4	'56	0	'90	0
'24	32	'57	0	'91	0
'25	0	'58	0	'92	0
'26	0	'59	0	'93	0
'27	0	'60	0	'94	0
'28	0	'61	0	'95	0
'29	0	'62	0	'96	0
'30	0	'63	0	'97	0
'31	0	'64	0		
'32	0	'65	0		
'33	1	'66	0		

Kaynak: (International Trade Centre (ITC) Macmap, 2019)

Tablo 41'de TradeMap verilerine göre 6'lı GTİP kodlu ürünlerde Kore Cumhuriyeti tarafından 2018 yılında Türkiye'ye uygulanan eşdeğer ad valorem gümrük tarifelerinden %3 ve üzerinde olan 112 üründeki ithalat rakamları görülmektedir. Güney Kore'nin Türkiye'den ithal ettiği 1.471 ürün içinde tabloda yer alan 112 üründe toplam ithalatın 51,6 milyon dolar olduğu görülürken geriye kalan 1.359 üründe 1,1 milyar dolar ithalat gerçekleşmiştir. Türk ihracatçılarının ağırlıklı olarak %2 ve altında gümrük vergisi uygulanan ve hiç gümrük vergisi uygulanamayan ürünleri ağırlık olarak ihrac ettiği tespit edilmiştir.

Tablo 41. Kore Cumhuriyeti tarafından Türkiye'ye uygulanan eşdeğer ad valorem⁴ gümrük tarifeleri

6'lı GTİP kodu	İthalat	Gümrük vergisi oranı	6'lı GTİP kodu	İthalat	Gümrük vergisi oranı	6'lı GTİP kodu	İthalat	Gümrük vergisi oranı
'130219	30	124	'240120	1	17	'030489	26	6
'071290	10	86	'230990	101	16	'060490	5	6
'210690	147	72	'220860	3	16	'210500	1	6
'180690	904	71	'030819	68	14	'030342	18	5
'170290	647	65	'030614	5	14	'030343	16	5
'330190	717	64	'080252	4	14	'030313	12	5
'200911	341	54	'210410	228	12	'030344	8	5
'200912	1	54	'200799	14	11	'030351	7	5
'200931	36	51	'030354	25	10	'030357	5	5
'040410	172	50	'030355	8	10	'030341	5	5
'200899	342	45	'030339	5	10	'030383	3	5
'200880	38	45	'030369	3	10	'030349	2	5
'200840	25	45	'030329	1	10	'030319	1	5
'200961	1	45	'030324	1	10	'030365	1	5
'200971	1	45	'030384	1	10	'230320	700	4
'200939	204	42	'030235	223	9	'151000	520	4
'200990	10	42	'151590	34	9	'190590	363	4
'090230	3	40	'170250	2508	8	'121190	225	4
'040610	892	36	'080420	1835	8	'090921	16	4
'040690	7	36	'520513	1075	8	'110630	8	4
'200819	43	35	'520543	102	8	'140110	1	4
'200989	8407	32	'220300	45	8	'350300	1	4
'081190	821	30	'540824	34	8	'190240	1	4
'081120	57	30	'540822	24	8	'060110	1	4
'070959	2	30	'540834	12	8	'190219	3659	3
'200190	809	27	'540832	6	8	'030482	103	3
'071080	94	27	'090121	5	8	'511211	65	3
'071320	20	27	'540833	4	8	'121299	38	3
'060312	5	25	'551011	2	8	'010690	23	3
'200490	118	22	'551090	1	8	'511119	18	3
'200979	1631	20	'030389	49	7	'511290	11	3
'200969	769	20	'030353	7	7	'090961	11	3
'081310	475	20	'030314	6	7	'511230	10	3
'121292	269	20	'210390	2	7	'511111	8	3
'200540	1	20	'160559	13451	6	'511219	6	3
'200599	3	18	'520512	529	6	'511190	2	3
'200600	3	18	'170260	331	6			
'240110	6676	17	'030192	221	6			

Kaynak: (International Trade Centre (ITC), Trademap, 2019)

4.3. Güney Kore ile Türkiye Arasındaki STA

Güney Kore Türkiye ile imzaladığı STA kapsamına 12.407 10'lu GTİP kodlu ürünü dahil ederken bunlardan 798 tanesinde 2013-2023 dönemini kapsayan 11 yıl boyunca gümrük vergisinde sürekli indirimde gideceğini beyan ederken 1 üründe 10 yıl, 165 üründe 8 yıl, 13

⁴ İthal malın değerine bağlı vergi geliri.

üründe 7 yıl, 496 üründe 6 yıl, 3 üründe 5 yıl, 219 üründe 4 yıl, 2 üründe 3 yıl, 1 üründe 2 yıl ve 7.801 üründe de 1 yıl indirim uygulayacağını belirtmiştir. Güney Kore 2.908 adet 10’lu GTİP kodlu üründe ise gümrük vergisinde indirim gitmeyeceğini belirtmiştir (**Tablo 42**).

Listede yer alan 12.407 ürün içinde STA öncesi en yüksek vergi oranına sahip 10’lu GTİP kodlu ürünler 0714101000 (taze manyok), 0714102010 (dilimlenmiş manyok), 0714102020 (pelletler manyok), 0714102090 (diğer manyok) ve 0714103000 (soğutulmuş manyok) GTİP kodlu ürünler olurken bu ürünlerin 2023 yılında da aynı vergi oranlarını (%887,4) koruduğu görülmektedir.

STA öncesi Güney Kore belirli 12.407 ürün içinde 2.001 tanesinde %0 gümrük vergisi uygularken STA kapsamında 2023 yılı itibarı ile sıfır gümrük vergisi uygulayacağı ürün sayısının 11.300 olduğu görülmektedir. STA kapsamında yer alan ve STA öncesi %1-20 aralığında gümrük vergisi uygulanan 9.299 10’lu GTİP kodlu üründe 2023 yılı itibarı ile gümrüklerin sıfırlanacağı öngörülmüştür. İhracatçılarımızın dış ticaret açığı verdiğimiz Güney Kore’ye bu ürünler içinde ihracatı mümkün olan ürünlerde ihracat yapmalarında fayda görülmektedir.

Tablo 42. Güney Kore’nin STA kapsamında yıllara göre indirim gideceği ürün sayıları

Yıl sayısı	10’lu GTİP kodlu ürün sayısı
11	798
10	1
8	165
7	13
6	496
5	3
4	219
3	2
2	1
1	7.801
0	2.908
Toplam	12.407

Kaynak: (International Trade Centre (ITC) Macmap, 2019)

Tablo 43’de Kore Cumhuriyeti tarafından Türkiye’den ithal edilen ürünler için STA öncesi ile 2018 yılına kadar kademeli azaltılan ortalama gümrük tarifeleri ile ticarete konu olan ürünler arasında kaç üründe gümrük vergisi uygulandığı görülmektedir. Güney Kore STA öncesi (2012 yılında) Türkiye’den 1.141 ürün ithalatı gerçekleştirirken bunun 1.027 tanesine gümrük vergisi uygulamıştır. Güney Kore bahsi geçen ürünlerde Türk ihracatçılarında ortalama %9,35 gümrük

vergisi uygulamıştır. Güney Kore STA sonrası bazı ürünlerde gümrük vergisi indirimine gitmiş ve 2018 yılında Türkiye’den 1.471 ürün ithalatı gerçekleştirirken bunun 100 tanesine gümrük vergisi uygulamıştır. Güney Kore bahsi geçen ürünlerde Türk ihracatçılarına ortalama %18,89 gümrük vergisi uygulamıştır. Güney Kore’ye ihraç edilen ürünlerde 2018 yılında 2017 yılına göre ortalama vergi oranlarında artış olduğu görülmektedir. Güney Kore 2012 yılında Türkiye’den ithal ettiği 114 üründe gümrük vergisi uygulamazken 2018 yılında ise ithal ettiği ve vergi uygulamadığı Türk ihraç ürün sayısı 1.371’e yükselmiştir.

Tablo 43. STA öncesi ve Sonrası Güney Kore'nin Türkiye'den İthal Ettiği Ürünlerde Uyguladığı Ortalama Gümrük Vergisi Oranları ile Gümrük Vergisi Uyguladığı Ürün Sayıları

Yıl	Güney Kore'nin Türkiye'den İthal Ettiği Ürünlerde Ortalama Gümrük Vergisi Oranı	Güney Kore'nin Türkiye'den Gümrük Vergisi Uyguladığı Ürün Sayısı	Güney Kore'nin Türkiye'den Gümrük Vergisi Uygulamadığı Ürün Sayısı	Güney Kore'nin Türkiye'den İthal Ettiği Toplam Ürün Sayısı
STA öncesi	9,35	1.027	114	1.141
2013	13,05	198	1.039	1.237
2014	11,67	206	1.044	1.250
2015	10,37	208	1.140	1.348
2016	19,78	142	1.242	1.384
2017	15,07	144	1.294	1.438
2018	18,89	100	1.371	1.471

Kaynak: (International Trade Centre (ITC) Macmap, 2019) ve (International Trade Centre (ITC), Trademap, 2019)

Tablo 44'de Kore Cumhuriyeti tarafından Türkiye’den ithal edilen ürünler için STA öncesinden başlayarak 2018 yılına kadar gümrük tarifeleri kademeli azaltılan ve gümrük tarifesi azaltılmayan ürünlerin Türkiye’den ve dünyadan ithalat rakamları görülmektedir.

Güney Kore'nin STA öncesi Türkiye'den yaptığı ithalatta gümrük vergisi uyguladığı 1.027 üründe dünyadan yaptığı toplam ithalatı 243,9 milyar dolar olurken bu ithalatın yaklaşık 645 milyonunu Türkiye’den karşılamıştır. Güney Kore STA öncesi Türkiye'den yaptığı ithalatta gümrük vergisi uygulamadığı 114 üründe ise dünyadan 275,7 milyar dolarlık ithalat yaparken bu ithalatın yaklaşık 27 milyonunu Türkiye’den karşılamıştır. Bir başka ifade ile Güney Kore'nin Türkiye ile STA yapmadan önce dünyadan yaptığı 519,6 milyar dolarlık ithalatın yaklaşık %0,1'ine denk gelen 672 milyon dolarlık kısmını Türkiye’den ithal ettiği görülmektedir.

Güney Kore 2013 yılından başlamak üzere bazı ürünlerde Türkiye'ye karşı uyguladığı vergi oranlarında kademeli indirime gitmiştir. Güney Kore'nin 2018 yılında Türkiye'den yaptığı ithalatta gümrük vergisi uyguladığı 100 üründe dünyadan yaptığı toplam ithalatı 7,9 milyar dolar olurken bu ithalatın yaklaşık 86 milyon dolarlık kısmını Türkiye'den karşılamıştır. Güney Kore 2018 yılında Türkiye'den yaptığı ithalatta gümrük vergisi uygulamadığı 1.371 üründe ise dünyadan 527,2 milyar dolarlık ithalat yaparken bu ithalatın yaklaşık 1,2 milyar dolarlık kısmını Türkiye'den karşılamıştır. Bir başka ifade ile Güney Kore'nin Türkiye ile 2018 dünyadan yaptığı 535,2 milyar dolarlık ithalatın yaklaşık %0,2'sine denk gelen 1,2 milyar dolarlık kısmını Türkiye'den ithal ettiği görülmektedir. STA öncesine göre Güney Kore'nin Türkiye'den yaptığı ithalat ve toplam ithalatı içindeki payı artmış gözükse de ihracatçılarımız için bu büyük pazarda kat edilecek çok yolun olduğu görülmektedir. Dış ticaret açığı verdiğimiz Güney Kore'ye özellikle STA kapsamında gümrük vergilerinin de indirilmesi ile avantaj kazanılan ürünlerde ihracatın arttırılması için çalışmalar yapılmalıdır.

Tabloda ayrıca Güney Kore'nin Türkiye'den yaptığı ithalatta gümrük vergisi uygulamadığı ürünlerdeki ithalatın Güney Kore'nin bu ürünlerde dünyadan yaptığı toplam ithalat içindeki payı incelendiğinde STA öncesi %0,01 olan payın 2018 yılında %0,2'ye yükseldiği görülmektedir. Buradan da anlaşılacağı üzere Türkiye Güney Kore ile yapılan STA'dan yeterince faydalanamamıştır.

Tablo 44. STA öncesi ve Sonrası Güney Kore'nin Türkiye'den İthal Ettiği Ürünlerde Gümrük Vergisi Uyguladığı Ürün Sayıları ve İthalatı

Yıl	Güney Kore'nin Türkiye'den İthal Ettiği Toplam Ürün Sayısı	Güney Kore'nin Türkiye'den Gümrük Vergisi Uyguladığı Ürünlerde Toplam İthalatı	Güney Kore'nin Türkiye'den Gümrük Vergisi Uygulamadığı Ürünlerde Toplam İthalatı	Güney Kore'nin Türkiye'den Toplam İthalatı	Güney Kore'nin Türkiye'den Yaptığı İthalatta Gümrük Vergisi Uyguladığı Ürünlerdeki Toplam İthalatı	Güney Kore'nin Türkiye'den Yaptığı İthalatta Gümrük Vergisi Uygulamadığı Ürünlerdeki Toplam İthalatı	Güney Kore'nin Türkiye'den İthalatı	Güney Kore'nin Türkiye'den Yaptığı İthalatta Gümrük Vergisi Uyguladığı Ürünlerin Türkiye'nin Dünyaya Toplam İhracatı	Güney Kore'nin Türkiye'den Yaptığı İthalatta Gümrük Vergisi Uygulamadığı Ürünlerin Türkiye'nin Dünyaya Toplam İhracatı	Türkiye'nin Dünyaya İhracatı	Güney Kore'nin Türkiye'den Gümrük Vergisi Uygulamadığı Ürünlerdeki Toplam İthalatın Payı (%)	Güney Kore'nin Türkiye'den Yaptığı İthalatta Gümrük Vergisi Uygulamadığı Ürünlerdeki İthalatın Dünyadan Yaptığı Toplam İthalat İçindeki Payı (%)
STA öncesi	1.141	0,645	0,027	0,672	243,9	275,7	519,6	94,4	58,0	152,5	4%	0,0%
2013	1.237	0,186	0,505	0,692	41,0	474,6	515,6	20,8	131,0	151,8	73%	0,1%
2014	1.250	0,147	0,509	0,655	43,1	482,5	525,6	26,1	131,5	157,6	78%	0,1%
2015	1.348	0,165	0,625	0,789	37,8	398,8	436,5	23,5	120,3	143,9	79%	0,2%
2016	1.384	0,076	0,662	0,738	19,1	387,0	406,1	17,3	125,3	142,5	90%	0,2%
2017	1.438	0,098	0,684	0,782	21,2	457,2	478,4	18,8	138,2	157,0	87%	0,1%
2018	1.471	0,086	1,103	1,189	7,9	527,2	535,2	8,2	159,7	167,9	93%	0,2%

Kaynak: (International Trade Centre (ITC) Macmap, 2019) ve (International Trade Centre (ITC), Trademap, 2019)

EK—Türkiye ve Güney Arasında İmzalanan STA

Ülkemizle Güney Kore arasındaki Serbest Ticaret Anlaşması (STA) kapsamında Taraflar arasındaki mal ticaretinin 2023 yılında kadar kademeli olarak serbestleştirilmesine ilişkin “Mal Ticareti Anlaşması” 1 Mayıs 2013 tarihinde yürürlüğe girmiştir. STA detayına ulaşmak için;

<http://rtais.wto.org/UI/PublicShowMemberRTAIDCard.aspx?rtaid=699> (Erişim: 20.08.2019)

Ülkemizin ilk derin ve kapsamlı ekonomik ortaklık anlaşması niteliğindeki Türkiye-G.Kore Serbest Ticaret Anlaşması, 26 Şubat 2015 tarihinde Seul’de imzalanan “Hizmet Ticareti Anlaşması” ve “Yatırım Anlaşması”nın iç onay sürecinin tamamlanmasını müteakip yürürlüğe girmesi ile tamamlanmış olacaktır. “Mal ticareti”nin yanı sıra, “hizmet ticareti” ve “yatırım” konularının da STA kapsamına alınması ile birlikte ülkeler arasındaki kapsamlı ekonomik ve ticari ilişkiler en yüksek seviyeye taşınmaktadır.

Her biri kendi alanında ülkemiz için birer ilk teşkil eden söz konusu Anlaşmaların yürürlüğe girişleri ile birlikte Türkiye ve G. Kore arasındaki STA’nın kapsamı iki ülke arasındaki ticari ve ekonomik ilişkilerin daha da geliştirilmesini sağlayacak şekilde hizmet ticareti ve yatırımları da içeren farklı bir yapıya dönüştürülecektir. “Yatırım Anlaşması” ile iki ülke arasındaki yatırım ortamının daha da iyileştirilmesi amacıyla karşılıklı pazara giriş imkânlarının geliştirilmesini öngören hukuki altyapı oluşturulmuştur. “Hizmet Ticareti Anlaşması” ile de Türkiye ile Güney Kore arasındaki hizmet ticaretinin arttırılması ve yaygınlaştırılmasını sağlayacak düzenlemeler kabul edilmiştir (T.C. Ticaret Bakanlığı, 2019).

Anlaşmaya dair ayrıntılı bilgiye ulaşmak için;

<https://ticaret.gov.tr/data/5b8c335413b8760dc40cacc4/4d82aadb58c70a156b08b68d82831e68.pdf> (Erişim: 20.08.2019)

Anlaşma metni ve eklerinin Türkçe nüshalarına ulaşmak için,

<https://ticaret.gov.tr/data/5b8c335413b8760dc40cacc4/a68b0bf259757a3adf9fef7b3e89e2f2.zip> (Erişim: 20.08.2019)

Anlaşma metni ve eklerinin İngilizce nüshalarına ulaşmak için;

<https://ticaret.gov.tr/data/5b8c335413b8760dc40cacc4/8ca1646bd89c1aa9973fc8982885bbef.zip> (Erişim: 20.08.2019)

Anlaşma metni ve eklerinin Korece nüshalarına ulaşmak için;

<https://ticaret.gov.tr/data/5b8c335413b8760dc40cacc4/4a8d1356ba009287079c7344fb3368b9.zip> (Erişim: 20.08.2019)

Anlaşmaya ilişkin detaylı analize ulaşmak için;

<https://ticaret.gov.tr/data/5b8c335413b8760dc40cacc4/0c5957804b970a70d871a471161c79a2.pdf> (Erişim: 20.08.2019)

STA kapsamında kademeli olarak gümrük tarifeleri 2023 yılına kadar belirlenen ürünlerde sıfırlanması öngörülmektedir. Gümrük vergileri azalacak ürünlerin tam listesine aşağıdaki linklerden ulaşılabilir.

Güney Kore'nin Türk ihracatçılara 10'lu GTİP kodlu ürünlerde uygulayacağı gümrük vergisi indirimleri için;

<http://rtais.wto.org/rtadocs/699/TradeData/E/Korea.xls> (Erişim: 20.08.2019)

Türkiye'nin Güney Kore ihracatçılara 12'li GTİP kodlu ürünlerde uygulayacağı gümrük vergisi indirimleri için;

<http://rtais.wto.org/rtadocs/699/TradeData/E/Turkey.xls> (Erişim: 20.08.2019)

Kaynakça

- Dünya Bankası (The World Bank). (2019, Şubat 17). *Data: The World Bank*. Dünya Bankası Web sitesi: <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD> adresinden alındı
- Dünya Bankası (The World Bank). (2019, Şubat 10). *World Integrated Trade Solution (WITS): The World Bank*. Dünya Bankası Web sitesi: <https://wits.worldbank.org/countrystats.aspx> adresinden alındı
- Dünya Ticaret Örgütü (World Trade Organization, WTO). (2019, Mart 3). *Publications: WTO: A Practical Guide to Trade Policy Analysis*. WTO Web sitesi: https://www.wto.org/english/res_e/publications_e/wto_unctad12_e.pdf adresinden alındı
- International Trade Centre (ITC) Macmap. (2019, Ağustos 20). *Market Access Map: International Trade Centre (ITC)*. International Trade Centre (ITC) Web Sitesi: <https://www.macmap.org/en/download> adresinden alındı
- International Trade Centre (ITC), Trademap. (2019, Ocak 28). *Trade Map: ITC*. ITC Web sitesi: <https://www.trademap.org/> adresinden alındı
- International Trade Centre. (2019, Şubat 12). *Market Analysis Tools: ITC*. ITC Web sitesi: <https://marketanalysis.intracen.org/TradeMap.aspx> adresinden alındı
- Kore İstatistik Ofisi (Statistic Korea, KOSTAT). (2019, Ağustos 21). *Regional Accounts and National Wealth: Kore İstatistik Ofisi (Statistic Korea, KOSTAT)*. Kore İstatistik Ofisi (Statistic Korea, KOSTAT) Web Sitesi: <http://kostat.go.kr/portal/eng/index.action> adresinden alındı
- OECD. (2019, Ağustos 20). *OECD.Stat/Regions&Cities: OECD*. OECD Web Sitesi: http://stats.oecd.org/Index.aspx?DataSetCode=REGION_DEMOGR adresinden alındı
- T.C. Ticaret Bakanlığı. (2019, Ağustos 21). *Ana Sayfa/Yurtdışı Teşkilatı/Doğu Asya/Güney Kore Cumhuriyeti/Ülke Profili/ İşadamlarının Pazarda Dikkat Etmesi Gereken Hususlar: T.C. Ticaret Bakanlığı*. T.C. Ticaret Bakanlığı Web Sitesi: <https://ticaret.gov.tr/yurtdisi-teskilati/dogu-asya/guney-kore-cumhuriyeti/ulke-profilisadamlarinin-pazarda-dikkat-etmesi-gereken-hususlar> adresinden alındı
- T.C. Ticaret Bakanlığı. (2019, Ağustos 20). *Serbest Ticaret Anlaşması/Ana Sayfa/Yurtdışı Teşkilatı/Doğu Asya/Güney Kore Cumhuriyeti/İkili Anlaşmalar*. T.C. Ticaret Bakanlığı Web Sitesi: <https://ticaret.gov.tr/yurtdisi-teskilati/dogu-asya/guney-kore-cumhuriyeti/ikili-anlasmalar/serbest-ticaret-anlasmasi> adresinden alındı
- Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). (2019, Şubat 26). *Dış Ticaret Sınıflamaları : TÜİK*. TÜİK Web sitesi: <https://biruni.tuik.gov.tr/DIESS/SiniflamaSurumListeAction.do?turl=3&turAdi=%203.%20D%C4%B1%C5%9F%20Ticaret%20S%C4%B1n%C4%B1flamalar%C4%B1&guncel=Y> adresinden alındı
- Uluslararası Para Fonu (IMF). (2019, Şubat 19). *World Economic Outlook Database, October 2018: IMF*. IMF Web sitesi: <https://www.imf.org/external/pubs/ft/weo/2018/02/weodata/index.aspx> adresinden alındı
- Uluslararası Ticaret Merkezi (International Trade Centre, ITC). (2019, Haziran 25). *Trade Map: ITC, Intracen*. ITC Web Sitesi (Intracen): <https://www.trademap.org> adresinden alındı

United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD). (2019, Ocak 28). *Data Center: UNCTADSTAT*. UNCTAD Web sitesi:
https://unctadstat.unctad.org/wds/ReportFolders/reportFolders.aspx?sCS_ChosenLang=en
adresinden alındı